Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
MAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

פייער פאלקסבלאט

№ 39 | Łódź, Czwartek, 14 lutego 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י"א אדר ראשון תרצ"ה | № 39

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

רעדע פון האנדעלס-מיניסטער

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער פינאנץ-קאמיסיע ביים סענאט

וו א ר ש א, 13 (טעלעפאניש)

די פינאנץ־בודזשעט־קאמיסיע ביים סענאט האט זיך היינט פערזאמעלט אונטערן פארזיץ פון סענאטאר פאפלאווסקי.

ס'איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פונם האנדעלס־אינדוסטריע־מיניסטעריום, וועלכען עס האט ברייט רעפערירט דער סענאטאר עבערט (בעבע)

נאך דער דיסקוסיע, האט גענומען א ווארט דער מיניסטער רייכמאן, וועלכער האט צוו. א. דערקלערט:

„מיך האט געטראפען אלס סורפריז דאס, וואס בעת דער דיסקוסיע איבערן בודזשעט פונם האנ־דעלס־אינדוסטריע־מיניסטעריום איז ווייניג אויפ־מערקזאמקייט געווידמעט געווארען מיין רעסארט און ס'איז א סך גערעדט געווארען וועגען דער לאנדווירטשאפט. איך וועל זיך אבער בעמיהען צו האלטען פון די פראבלעמען, וואס זענען נוגע מיין רעסארט.

אין מיין סיום־רעדע האב איך זיך ווירקליך בעמיהט צו געבען אנ'אויסדרוק פון איינגעהאלטע־נעם אפטימיזם. האלטענדיג זיך ביי ענינים, וואס זענען נוגע מיין רעסארט, קאן איך פעסטשטעלען, אז א דאנק דער פרייזען־פאליטיק ווייזט זיך ארויס אין די שטעט א שטארקע אויפלעבונג. דאס דיק־טירט א געוויסען אפטימיזם.

דער אינטערנאציאנאלער האנדעלס־פערקעהר איז אבער היי־יאהר א העכערער, ווי אינם פאריגען יאהר. טראץ אלעם וואקסט די בעשעפטיגונג, הגם נישט אלע האלטען פאר פאסענד צו בעמערקען דאס און אפצושאצען עס אלס א פאזיטיווע דערשיינונג.

אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען דעם אינ־דוסטריע־אינטערווענציאניזם פון דער רעגירונג — זענען אין פערשידענע לענדער, און צווישען זיי אויך פראנקרייך און בעלגיען, אונטערגענומען געווארען פרובען אויף א צוריקוועגס־אופן צו פעראייניגען די אינדוסטריע און צו רעגולירען זי, אז זי זאל ענט־שפרעכען די עיקר־פראבלעמען. מיר גערען נישט אויף דעם דאזיגען וועג. די רעגירונג ווענדט אן דעם אינטערווענציאניזם אין די פאלען, וואו עס האנ־דעלט זיך וועגען סאציאלע טעמים.

אין לאדז, ווען עס האט געדראהט מיט א גרוי־סער סאציאלער אויפטרייסלונג, האט די רעגירונג נישט אויסגעמיטען צו אינטערווענירען, און א דאנק דעם האבען צעהנדליגער טויזענדער ארבייטער אויס גענומען אנ'איבעררייס אין דער ארבייט און די מארטיראלאגיע, וואס ווערט ארויסגערופען דורך מאנגעל אין פערדינסטען און דורך דער דראהונג פון ווייטערדיגע לוין־רעדוקציעס.

אזוי שטעלט זיך אויך פאר דער ענין ווען עס האנדעלט זיך וועגען שלעזיען.

דער מיניסטער רייכמאן רעדט נאך קורץ וועגען דער קארטעלען־פראגע, און ער ענדיגט דערמיט, אז עס וואלט געווען א חטא, ווען די אינדוסטריע־פריי־זען זאלען בלייבען ביי דער מדרגה פון יאהר 1932, בעת די פרייזען אין דער לאנדווירטשאפט זאלען שטעהן אויף דער מדרגה פון 1935.

גראף רעווענטלאוו „רעוואלטירט"

מאכט מען איהם גלייך צו דאס מויל

ב ע ר ל י ן, 13 (ספ. טעל.)

דא איז שוין א בעשטימטען טערמין פער־באטען געווארען דער ארגאן פון דער דייטשער גלויבענס־בעוועגונג „רייכסווארט", וואס ווערט ארויסגעגעבען דורך דעם בעקאנטען נאציאנאל סאציאליסטישען טוער, גראף רעווענטלאוו.

אינ'ם אפיציעלען קאמוניקאט וועגען דעם ווערט אונטערגעשטראכען, אז דאס אפשטעלען פון דעם זשורנאל איז געשעהען אויפ'ן בעפעהל פונ'ם קאנצלער, מחמת פערעפענט ליכען אין איהם אנ'ארטיקעל, וועלכער ענטהאלט אויפהעצענדע און בייזע בעמערקונגען אויפ'ן אד־רעס פון דער רעגירונג.

דער ארטיקעל טראגט דעם נאמען: „מיר זענען דאך אבסאלוט פעראייניגט" און ענטהאלט אויסערגעוועהנליך שארפע אטאקעס געגען די „נא־ציאנאל־סאציאליסטישע „קארפען־קעפ".

דער מחבר שרייבט אין איהם וועגען דעם „פאל־שען גלאנץ פונם פאליטישען זיג" און וועגען „חב־רים, וועלכע מ'קאן נאך נישט איינגאנצען געטרויען. די לעצטע מניעה, ווי עס איז דער קאפיטאליזם איז נאך נישט בעהערשט געווארען. די נאציאנאל־סא־ציאליסטען, וועלכע מארשירען פאר די בנינים פון די בערזעס און לייענען לאנגע בילאנסען אין די בורזשואזע צייטונגען, קאנען דאך נישט טראכטען אז אלע מניעות זענען שוין בעהערשט געווארען. די נאציאנאל־סאציאליסטישע בעוועגונג האט נאך נישט דערגרייכט איהר ענדגילטיגען ציל.

דער מחבר מאכט אנצוהערענישען וועגען די לייטענדע קרייזען פון דער פארטיי, רעדענדיג וועגען די וועג־חברים, וואס האבען זיך אוועקגעזעצט אויף די רעפרעזענטאנץ־שטוהלען.

טראץ דער ערקלערונג — ווערט געזאגט אין דעם ארטיקעל — אז די רעוואלוציע האט זיך פער־ענדיגט, און אז איצט האט זיך אנגעהויבען די עוואלוציע — וועט זיך דער נאציאנאל־סאציאליזם נישט אפשטעלען פאר'ן אטאקירען די לעצטע פעס־טונג, וואס הייסט די רעאקציע.

וועגען הילף פאר ארבייטסלאזע אין ענגלאנד

ל א נ ד א ן, 13 (ספ. טעל.)

דער פארלאמענט האט אין דער דריטער לעזונג אנגענומען דעם געזעץ־פראיעקט וועגען הילף פאר ארבייטסלאזע.

טויט-אורטיילען פאר'ן פער-שווענדען מלוכה'ש געלד

מ א ס ק ו ו ע, 13 (ספ. טעל.)

דאס געריכט אין סטאלינגראד האט פערמשפט צום טויט דורך דערשיסען 4 באהן־בעאמטע פאר'ן פערשווענדען מלוכה'ש געלד.

פוילישער אמבאסאדאר ביי'ם ענגלישען אויסערן-מיניסטער

ל א נ ד א ן, 13 (ספ. טעל.)

דער אמבאסאדאר ראטשינסקי האט היינט ביי־טאג בעזוכט אין פארלאמענט דעם אויסערן־מיניס־טער סיימאן און אפגעהאלטען מיט איהם א לענגע־רען געשפרעך בנוגע דער אינטערנאציאנאלער סי־טואציע אין צוזאמענהאנג מיט דער פראנצויזיש־בריטישער דעקלאראציע, ווי אויך בנוגע אקטועלע פויליש־בריטישע פראבלעמען.

די דייטשע ענטפער-נאטע

וועט איבערגעגעבען ווערען פראנקרייך און ענגלאנד היינט אדער מארגען

פ א ר י ז, 13 (ספ. טעל.)

דער בערלינער קארעספאנדענט פון „ענג־ראסיזשאן" פערזיכערט, אז די דייטשע נאטע וועט איבערגעגעבען ווערען צו פראנקרייך און ענגלאנד נישט פריהער, ווי דאנערשטאג אין אווענט, אדער פרייטאג פריה.

לויט דעם, ווי דעם קארעספאנדענט איז דערקלערט געווארען דורך גוט אינפארמירטע קרייזען, איז די נאטע רעדאגירט געווארען אויף אזא אופן, וואס דערלויבט תיכף אנצוהויבען דיפ־לאמאטישע אונטערהאנדלונגען.

די נאטע בעטאנט ספעציעל די גלייכבערעכ־טיגונג, אלס אנ'אומבעדינגטער תנאי ביים ארומ־רעדען כל'ערליי אינטערנאציאנאלע אפמאכען, און דריקט דערביי אויס אין פרינציפ די הסכמה אנ־טייל צו נעהמען אין דער לופט־פליה־קאנווענץ, די הויפט־ליניען פון וועלכער עס זענען פעסטגעשטעלט געווארען אין לאנדאן. צו די גענויע בעשפרעכונ־גען פון דער דאזיגער קאנווענץ וועט דעלעגירט ווערען דער לופט־פליה־מיניסטער, גען. גערינג.

די שטעלונג פון בערלין בנוגע דעם באל־קאנער פאקט און דעם מזרח־פאקט זענען נישט געענדערט.

וועגען דעם מזרח-פאקט

געשפרעכען פון אמבאסאדאר פאטיאמקין און מיניסטער לאוואל

פ א ר י ז, 13 (ספ. טעל.)

די פרעסע קינדיגט אן געשפרעכען צווישען דעם סאוויעטישען אמבאסאדאר פאטיאמקין און דעם אויסערן־מיניסטער לאוואל.

די דאזיגע געשפרעכען זאלען נוגע זיין די ענינים פונ'ם מזרח־פאקט.

„פארי סואר" פערזיכערט אבער, אז ביז עס וועט נישט דערהאלטען ווערען דער דייטשער ענט־פער אויף די לאנדאנער פראפאזיציעס, ווערט נישט פארגעזעהן קיין שום דעמארש בנוגע דעם מזרח־פאקט.

א שפעטער אורטייל

וו י ע ן, 13 (ספ. טעל.)

דאס ק. יגס־געריכט האט פערמשפט דעם פא־בריקאנט האמבורגער אויף אייביגער תפיסה פארן פרוב צוצושטעלען געוועהר די אויפשטענדיגע נא־ציאנאל־סאציאליסטען אין יולי 1934.

איטאליעניש-אביסינישער סכסוך

אינטערוויאו מיט אנ'אביסינישען געזאנדטען. — הויכער קאמיסאר פון איטאליען פאר אביסיניען. — נישט געווען קיין אולטימאטום

ל א נ ד א ן, 13 (ספעצ.)

דער קארעספאנדענט פון דער רייטער־אגענטור איז מודיע פון רוים:

אין אנ'אינטערוויאו, וואס עס האט געגעבען די פרעסע־פארשטעהער דער שארזשע־ד'אפער פון אבי־סיניען אין רוים, יעזוס אפווארק, האט ער דער־קלערט, אז ער פערזענליך גלויבט נישט אין דער מעגליכקייט פון אנ'איטאליעניש־אביסינישען קריג. דער ענין וועט ערלעדיגט ווערען אויף א פרידליכען אופן.

ר ו י ם, 13 (ספעציעל)

די אפיציעלע צייטונג האט נעכטען אין אווענד געבראכט א פעראָרדנונג, לויט וועלכער עס ווערט בעשטימט א רעגירונגס־קאמיסאר פאר די קאלא־ניאל־ענינים פון מזרח־אפריקא.

ל א נ ד א ן, 13 (ספעציעל)

די איטאליענישע אמבאסאדע אין לאנדאן טיילט מיט, אז די איטאליענישע רעגירונג האט נישט ארויסגעשיקט קיין אביסיניען קיין שום אולטימא־טום, און אז די דירעקטע אונטערהאנדלונגען ווערען ווייטער געפיהרט.

פ א ר י ז, 13 (ספעציעל)

די האוואס־אגענטור איז מודיע פון אדיס־אבע־בא, אז די אונטערהאנדלונגען צווישען דער עפיא־פישער רעגירונג און דער איטאליענישער געזאנד־שאפט ענטוויקלען זיך נארמאל. עס ווערט פאר־אויסגעזעהן דאס בילדען פון א נייטראלער גרעניץ צווישען עפיאפיע און דעם איטאליענישען סאמאלי.

ל א נ ד א ן, 13 (ספעצעל)

דער קארעספאנדענט פון דער רייטער־אגענטור אין רוים איז מודיע, אז אווענד־צייט האבען זיך די אפיציעלע קרייזען בעמיהט נישט צו בענוצען דאס ווארט „מלחמה", און עס הערשט איצט אנ'אפטי־מיסטישע שטימונג בנוגע דער מעגליכקייט פון א בשלום'דיגען רעגולירען דעם איטאליעניש־אביסיני־שען קאנפליקט.

ר ו י ם, 13 (ספעציעל) דער עפיאפישער שארזש־ד'אפער אין רוים האט היינט אפגעהאלטען אינם פאלאץ טשיגי א קאנפערענץ מיט'ן איטאליענישען וויצע־אויסערן־מיניסטער סוביש, וועלכער זאל הא־בען ערקלערט פאר'ן פארשטעהער פון עפיאפיע, דאס איטאליען האט נישט בנוגע עפיאפיע קיין שום אג־רעסיווע כוונות און שטרעבט נישט צו פיהרען מיט איהר קריג. די אונאויפהערליכע אביסינישע אנפא־לען אבער אויף די איטאליענישע פאסטענס האבען געצוואונגען די איטאליענישע רעגירונג אונטערצו־נעמען שוץ־מיטלען.

ר ו י ם, 13 (ספעציעל)

דער עפיאפישער שארזש־ד'אפער אין רוים, ווארק האט היינט אויפגענומען אנ'אויסלענדי־שען זשורנאליסט, פאר וועלכען ער האט צ. א. דער־קלערט בנוגע דער שטעלונג פון עפיאפיע אויף די מאביליזאציע ־ פעראָרדנונגען פון איטאליען, אז — עפיאפיע האט צוטרוי צו דער פעלקער־דיגע און צו די שלום־פערזיכערונגען פון דעם איטאליענישען קעניג.

ער האט אויך דערקלערט, אז עפיאפיע האט קיין מאל נישט אטאקירט איטאליען, און אז לעת עתה איז דער אטאקירענדער צד שטענדיג געווען — די איטאליענישע אפטיילונגען.

ל א נ ד א ן, 13 (ספעציעל)

אויף דער היינטיגער פארלאמענט־זיצונג האט סער דזשימאן סיימאן געגעבען ענטפערס אויף די פראגען מכוח דעם איטאליעניש־אביסינישען סכ־סוך. סיימאן האט דערקלערט, אז לויט די רעלאציעס וואס זענען דערהאלטען געווארען דורכ'ן אמבאסא־דאר אין רוים פון דער איטאליענישער רעגירונג, האט די לעצטע אין שייכות מיט די געשעהענישען אויף דער גרעניץ פון אביסיניען און סאמאלי, אנ־גענומען פארזיכטס־מיטלען, מאביליזירענדיג 2 די־וויזיעס, וואס דאס מאכט אויס 30.000 מאן. דאס הייסט נשט — לויט דער ערקלערונג פון דער אי־טאליענישער רעגירונג — אז זי האט זיך אפגעזאגט פון די מיטלען, וואס פיהרען צו א פערשטענדי־גונג מיט דער אביסינישער רעגירונג דורכ'ן פיהרען דירעקטע אונטערהאנדלונגען.

די שטעלונג פון גרויס־בריטאניען — האט סיי־מאן דערקלערט — שטיצט זיך אויף דעם, וואס מיר זענען אין פריינדליכע בעציהונגען מיט ביידע לענ־דער, און מיר ווילען טון אלדאס מעגליכע, בכדי פרידליך צו ערלעדיגען דעם ענין.

ק א א י ר, 13 (ספעציעל) דער אביסינישער גע־זאנדטער האט דערקלערט דעם פארשטעהער פון דער רייטער־אגענטור, אז דער אביסינישער קעניג מאכט אלע מעגליכע אנשטרענגונגען, בכדי צו גע־פינען א פרידליכע אויפלעזונג פונם סכסוך.

דער געזאנדטער האט צוגעגעבען, דאס בעת דעם לעצטען צוזאמענשטויס מיט איטאליען זע־נען אומגעקומען 4 אביסיניער, אבער דער דאזיגער פאקט איז אויפ'ן פערלאנג פונם קעניג נישט גע־מאלדען געווארען אין דער עפענטליכקייט, מחמת מורא, אז די שבטים, וואס וואוינען ביי דער גרעניץ וועלען אטאקירען די איטאליענער.

נישטא קיין שלום אין ציוניסטישן לאגער

זשאבאטינסקי און בן-גוריון קינדיגן דעם שלום-אפמאר

נ י ו - י א ר ק, 13 (יט"א טעלעגראפיש)

זשאבאטינסקי האט פארעפנטליכט אן ערקלערונג וואו ער זאגט, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיווע, האט במזיד פארגוואלדיגט דעם אפמאך מיט דער לעצטער ערקלערונג געגען „קרן תל חי“, און דאן די שווערקייטן פאר די רעוויזיאניסטן ביים בעקומען סערטיפיקאטן. ביי אזעלכע באדינגונגען, ערקלערט זשאבאטינסקי האט נישט קיין שום צוועק צו פירן ווייטערדיגע פארהאנדלונגען, אויך נישט די קאנפערענצן פון אלע פארטייען ביים „רונדן טיש“. דער שלום אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז איצט מעהר בעדראהט ווי פאר דעם אפמאך. צום סוף ערקלערט זשאבאטינסקי, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט בכיון צוגעאיילט דעם אפמאך, כדי אזוי ארום אוממעגליך צו מאכן די רעוויזיאניסטן די בעטייליגונג אין קאנגרעס.

* * *

י ר ו ש ל י ם, 13 (יט"א טעלעגראפיש)

אין צוזאמענהאנג מיט זשאבאטינסקי'ס ערקלערונג אין ניו-יארק, האט בן גריון איבערגעגעבן דער יט"א פאלגענדע ערקלערונג:

קיין שום אפמאך וועגן „קרן תל חי“ איז נישט געווען, דאס איז בלויז זשאבאטינסקי'ס א פאנטאזיע, די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט ביז איצט נישט אנערקענט דעם „קרן תל חי“ און טוט זי אויך נישט אנערקענען. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע איז טאקע מסכים מיט זשאבאטינסקי'ס מיינונג, אז ביי אזעלכע באדינגונגען איז צוועקלאז צו טראכטן וועגן ווייטערע פארהאנדלונגען, שוין צוליב די לעצטע רעזאלוציעס, אויף דער לעצטער רעוויזיאניסטישער קאנפערענץ אין קראקא וועגן א סעפעראטער רעוויזיאניסטישער פאליטיק. די אקציע פון די רעוויזיאניסטן מאכט דעריבער אויטאמאטיש א סוף צו ווייטערע פארהאנדלונגען. קיין שום דראהונגען פון זשאבאטינסקי'ן וועלן קיין שום ווירקונג נישט האבן. אויב זשאבאטינסקי וויל גייען צום קאנגרעס, איז פאר איהם דא אן אפענער וועג באר בתנאי, אויב די רעוויזיאניסטן וועלן צוזאמען מיט אלע ציוניסטן אקצעפטירן די גלייכהייט פון רעכט.

דער דיפלאמאטישער קריג

צווישן אמעריקא און די סאוויעטן

מ א ס ק ו ו ע, 13 (ספעציעל)

דער מלוכה-דעפארטאמענט פון די פאראייניגטע שטאטן האט מודיע געווען דעם אויסערן-קאמיסאריאט אין מאסקווע וועגן דעם אפרופן דעם ערשטן סעקרעטאר פון דער אמעריקאנישער אמבאסאדע, הענסאן, אהן דעם בעשטימען א ממלא מקומו.

מחמת דער אפוועזענהייט פון בוליט'ן, וועגן וועלכן עס איז נישט בעקאנט, צי ער וועט צוריקקומען, און מחמת דעם אפרופן פון הענסאנען, בילדעט זיך אזא סיטואציע, אז די אמבאסאדע פון די פאראייניגטע שטאטן אין מאסקווע וועט רעפרעזענטירט ווערן דורך צווייט-ראנגיגע דיפלאמאטישע בעאמטע.

געגען די „פרעמדע“ אין פראנקרייך

פ א ר י ז, 13 (ספעציעל)

דער פערבאנד פון די פראנצויזישע סטודענטן האט אנגענומען א בעשלוס, אין וועלכן עס ווערט געפאדערט אנצווענדן פערשארפטע מיטלען געגען נאטוראליזירטע פרעמדלענדער.

די סטודענטן פאדערן, אז דאס געזעץ פון יולי 1934, וואס בעגרעניצט דעם צוטריט פון די געצאהלטע מלוכה-שטעלעס פאר פרעמדלענדער, זאל אויך אנגעווענדעט ווערן אין בעצוג צו זעלבסט-פערוואלטונגס-פאסטענס.

חוץ מזה פאדערן די סטודענטן, אז די פרעמדלענדער ביז'ן עלטער פון 48 יאהר זאלען מוזען גיין דינען אין מיליטער, און אז דאס בעטראכטען בעזונדערע ענינים זאל פארקומען אויף זיצונגען פון א בעזונדערער קאמיסיע, אין בעשטאנד פון וועלכער עס זאל אויך אריין פארשטעהער פון סטודענטן.

די ווילדע העצע געגען יודישע היילגטימער אין דייטשלאנד

וואס ערלויבט זיך צו שרייבן א דייטשער מיניסטער וועגן תורה און תלמוד

דער תלמוד — א טייוולאניש ווערק פון דער וועלט-געשיכטע

ד י ס ע ל ד א ר ף. (יט"א) דער כיהרער פון נאציאנאל-סאציאליסטישען לעהרער-בונד שטאטס-מיניסטער שעם האט פערעפנטליכט אין דער דיסעלדארפער „פאלקס-פאראלע“ אן ארטיקעל, אין וועלכן ער בעהויפטעט, אז דאס מהות פון יודענטום שטיצט זיך אויף „מאטעריאליזם און ערדישען בעזיצמעסיגען גענוס“ און ענטהאלט נישט „קיין גרויסע איבערגקייטס-געדאנקען“ דער מאטעריאליסטישער גענוס-צושטאנד“ מוז אבער גענצליך רעגולירט ווערן און דעריבער איז געקומען די תורה, וועגן די ראהמען פון דער תורה זענען געווען צו ענג, איז געקומען דאס געזעץ-ווערק פון דער משנה.

מיט א צייט שפעטער זענען בעמערקט געוואָרען „דעפעקטען, פעהלערן און אפשר אויך געוויסענסביסען“, דעריבער האבען די „געזעץ-פאבריקאנטען“ געשאפען דאס טייוועלישע ווערק פון דער וועלט-געשיכטע, דעם תלמוד, וואס שטעלט מיט זיך פאר א געזעץ-בוך, וועלכעס פערבינדט די בעגריפען פון רעכט און מאראל מיט די נידעריגסטע געמיינהייטען“.

אזעלכע העסליכע העצע — פלוידערייען פעעפענטליכט אפיציעל דער שטאטס - מיניסטער שעם.

א יוד קאן איז קיין פאל נישט

אנגענומען ווערן אין „דייטשען ארבייטס-פראנט“

ק ע ל ן. (יט"א) ווי עס טיילט מיט דער „וועסט דייטשער באאבאכטער“ בעקומט דער „דייטשער ארבייטס - פראנט“ פיל ביטעס וועגן אנגעמען אין דער מיטגלידערשאפט מצד יודען אדער פערזאנען פון נישט ריין-ארישער אבשטאמונג.

אין צוזאמענהאנג דערמיט שטעלט פעסט דער וועסט דייטשער בעאבאכטער: „קיין שום יוד קען נישט זיין קיין מיטגליד פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער ארגאניזאציע, אזוי ווי דער „דייטשער ארבייטס-פראנט“ איז א בעשטאנדטייל פון דער נאצי-פארטיי, קענען נישט יודען אדער נישט-יודען אנגענומען ווערען אין דעם ארבייטס-פראנט“.

א מתנה פון די דייטשע טעאלאגן פאר היטלערן

ב ע ר ל י ן, 13 (ספעציעל)

דער קאנגרעס פון די דייטשע טעאלאגן, וואס איז אפגעהאלטען געווארען א. נ. „דער דייטשער ביבעל-טאג“ — האט איבערגעשיקט דעם קאנצלער היטלער, אלס אויסדרוק פון פערעהרונג, אן אפגוס פון לוטער'ס טויטען-מאסקע און פון זיין רעכטער האנד.

„דער אפגוס פון שטערן און פון דער רעכטער האנד“ זאל זיין דער אויסדרוק פון דאנקבארקייט פאר היטלער'ן דערפאר, וואס ער האט פאראייניגט די גייסטיגע און פיזישע ארבייטער פונם איצטיגען דייטשלאנד.

בעראטונג וועגן יודישען וועלט-קאנגרעס

נעכטען פארגעקומען אין ווארשא

ו א ר ש א, 13 (יט"א טעלעפ.)

נעכטען איז פארגעקומען א בעראטונג וועגן יודישען וועלט-קאנגרעס, מיט א רעדע איז ארויס געטרעטען דעפ. ראזמארין. קומענדיגען דינסטאג וועט פארקומען א צווייטע בעראטונג.

נאפט פון קויהלען

ל א נ ד א ן, 13 (ספעציעל)

די „דיילי העראלד“ איז מודיע, אז אין דער געגענד בילינגהעם איז אויסגעפרובט געווארען א פאבריק אויף צו פראדוצירען נאפט פון קויהלען.

די דאזיגע פאבריק קען פראדוצירען 135 מיליאן ליטער יעהרליך. געלאזט ווערען אין גאנג וועט זי אין מיטען זומער.

א נייער טערקישער פארט

ל א נ ד א ן, 13 (ספעציעל)

„מאנטשעסטער גארדיען“ איז מודיע, אז די היגע פירמע מעטראפאליט-וויקערס האט געשלאסען אן אפמאך מיט דער טערקישער רעגירונג וועגען בויען א נייעם מאדערנעם פארט אין ערעגלי, ביי דעם שווארצען ים.

געגרינדעט א יודישע קאאפעראטיווע-באנק אין סאארבריקען

ב ע ר ל י ן. (יט"א) בעמענדיג אין אכט די גרונדזעצליכע ענדערונג פון דער ווירטשאפט אין סאאר-געביט, האבען זיך פיהרענדע פערזענליכקייטען פון סאארבריקען געווענדעט צו דער פאלקס-באנק „עבריה“ אין בערלין וועגען הילף ביים גרינדען אן ענליכע אינסטיטוציע אין סאאר-געביט.

די פערהאנדלונגען, וועלכע די ר. קארעסקי (בערלין) האט געפיהרט, האבען געבראכט צו דער גרינדונג פון א קאאפעראטיווער באנק „עבריה“ אין סאאר-בריקען.

די נייע באנק וועט אנהויבען איהר טעטיגקייט שוין אין דער נאהענטסטער צייט

א שליח פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין בראזיליען

ס א ן - פ א ו ל א (יט"א), גילישענסקי, א פאר שטעהער פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, האט געוויילט אין בראזיליען אין די אינטערעסען פון אינסטיטוט. גילישענסקי איז פריהער געווען אין ארגענטינע, טשילי און אנדערע דרום-אמעריקאנער לענדער, וואו ער האט געפיהרט אן אקציע פאר דעם אינסטיטוט.

Podziękowanie.
Niniejszem składam tą drogą najserdeczniejsze podziękowanie p. D-rowi
H. Gutstadtowi
Zachodnia 62
za skuteczną pomoc lekarską, wykazaną podczas porodu żony mojej oraz akuszerce p. Rederowej, Pomorska 3 i życzę Im dużo powodzenia na polu pracy lekarskiej.
R. GOLDSZTAJN
6204 Nowomiejska 10.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען און הארץ-קראנקה.
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

מחזיקי בתי-ספר בלודז
משתתפים בצערה של משפחת
האמער במות עליהם אביהם
חבר אגודתנו
דוב בעריש
האמער ז"ל
המקום ינחם אותם בתוך שארי
אבלי ציון וירושלים.
מחזיקי בתי-ספר בלודז.

Dr. Zygmunt
Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע
הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.

אויערן, נאז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועי-אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישע פון 11-1 און פון 5-8 אוונט.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

ערשטע יודישע שלייפעריי
„ZGODA“ א. פ.
לאדז, ציגעל-גאס 2, טעל. 134-51
(רוג פיעטריקאווער)
מאכט בעקאנט, אז זי נעמט אן צו שלייפען און שארפען אלערליי מכשירים פאר פליישערס, שניידער, איינבינדער, פריזיערס זאווי גליטשערס אז"וו
ערשטקלאסיגע אויספיהרונג! סאלידע בעהאנדלונג!
ביליגע פרייזען!

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיען 37 (בענעדיקטא) 6.
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

AMBULATORJUM ZŁAMAN
(צובראכענע קנאכען)
מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן ארט
לעטשניצע-פרייזען
Dr. J. Lubicz
Południowa 9, tel. 183-17.

פאר גאלד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פאלטענס און אנציגער
פון די בעסטע ביליצער און טאמאשאווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל. בעקומט מען נאר ביי
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 באוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
נערענקט. פראנט 2 שטאק.
גערענקט. פראנט 2 שטאק.
גערענקט. פראנט 2 שטאק.

לברר האמת

תשובה מהבד"צ בלאדז

לרגלי המודעה של הרבנים כהנא. קנאל ווילבערשטיין מוורשה שנתפרסמה ב„נייער פאלקסבלאט“ ביום א' העבר אנו מודיעים בזה:

א) שקר הדבר שהדר. אברהם וואלינסקי קיבל הזמנה לעמוד לד"ת עם אשתו ולא בא

ב) אמת הדבר שהבי"ד בוורשה פנה אלינו בבקשה להזמין את דר. וואלינסקי לוורשה והיתה תשובתנו, שמפני שהצדדים דרים בלאדז אין לכופו להתדיין בוורשה;

ג) עובדה קיימת היא שביום ג' תרומה שלחנו הזמנה לוואלינסקי ואשתו: היות ועפ"י ההיתר שלנו על הבעל לעמוד לד"ת עם אשתו בדברים שבממון נדרשים הם להודיע אותנו במשך שלשה ימים מי הם הבוררים שלהם למען נוכל להגביל להם מקום וזמן שיתועדו ויבהרו בשליש כרצונם.

הדר. וואלינסקי בא לזמן שקבענו אולם מרת וואלינסקא-לעווענטאן לא באה ולא השיבה כלום.

בקשר עם האמור, המסרבת היא מרת לאה וואלינסקא-לעווענטאן וההיתר שכבר נתאשר ונחתם ע"י מאה רבנים ובתוכם גדולי ישראל מובהקים הוא בתקפו.

(—) הרב מרדכי ניסן סראל
(—) הרב שלמה יאקובאוויץ
(—) הרב הירצל הארצשטארק.

קאטאסטראפע פון דער גרעסטער לופטשיף

דער אמעריקאנישער צעפעלין „מעקאן“ איז דערטרונקען געווארען

ניו־יארק, 13 (ספ. טעל.)
פון סאן־פראנציסקא איז מען מודיע
די גרויסע אמעריקאנישע לופט־שיף „מעקאן“, וועלכע האט אדורכגעמאכט א רייזע ביי די קאליפארנישע ברעגעס, האט געליטען א קאטאסטראפע.

נעבען פוינט סיר האט זיך די לופט־שיף, מחמת אן'אומבעקאנטער סיבה, געמוזט אראפלאזען אויפ'ן וואסער און פונאנדערשיקען סיגנאלען ס. א. ס.

אויפ'ן ארט פונ'ם פאראפאל זענען אריבערגעשוואומען אמעריקאנישע קריגס־שיפען.

לויט ידיעות, וואס זענען דערהאלטען געווארען אין פלאט־דעפארטאמענט פונ'ם הויפט־אנפיהרער מיט'ן פלאט, אדמיראל דזשאזעף ריווס, איז די מאנשאפט פון דער לופט־שיף אפגעראטעוועט געווארען.

די קאנטער־טארפעדא־שיף „קאנקארד“ האט אפגעפונען דעם קאמענדאנט פון דער לופט־שיף, קאמאנדאר ווילעי, נאך איין אפיציר און 9 מיטגלידער פון דער מאנשאפט.

13 מייל אין צפון־מזרח־זייט פון פוינט סיר האט מען געפונען דעם רוב מיטגלידער פון דער מאנשאפט.

וואשינגטאן, 13 (ספ. טעל.)
דער פרעזידענט רוזוועלט האט דערקלערט, אז ער וועט נישט פאדערען פונ'ם קאנגרעס קיין קרעדיטען אויף צו בויען א נייע לופט־שיף, וואס זאל פערטרעטען די פערניכטעטע שיף „מעקאן“.

טראץ דעם מיינט אבער דער פרעזידענט, אז לופט־שיפען האבען א געוויסע בעדייטונג אין דער מיליטערישער היגזיכט און דעריבער וועט מען זיך פון די אינגאנצען נישט אפזאגען. איב'ם ביודזשעט פון קריגס־פלאט זענען פאראויסגעזעהען קרעדיטען אויף צו אויסבויען 2 גרויסע לופט־שיפען.

ווענען דער ענטוויקלונג פון דער נאציאנאלער אידעע אין פוילען

בערלין, 13 (ספ. טעל.)
אויף דער איינלאדונג פון דעם דייטש־אייראפעאישען קולטור־פערבאנד, האט דער בעקאנטער פוילישער שריפטשטעלער יוליוש קאדען־באנדראווסקי געהאלטען היינט א רעפעראט אין דער אלטער אולע פונם בערלינער אוניווערזיטעט.

צווישען די צוהערער זענען געווען רעפרעזענטאנטען פון דער דייטשער וויסענשאפט מיט'ן רעקטאר ד"ר פישער בראש און א גרויסער עולם יוגענד.

קאדען־באנדראווסקי האט זיין רעפעראט געהאלטען אין דייטש און ער האט ארומגערעדט בעזונדערע ענטוויקלונגס־עטאפען פון דער נאציאנאלער אידעע אין פוילען, אונטערשטרייכענדיג די טעטיגקייט פונם מארשאל פילסודסקי, אלס רעאליזאטאר פון די שטרעבונגען פונם גאנצען פוילישען פאלק.

50 באראקען פאר מיליטער וועלען געבויט ווערען אין ירושלים

ירושלים.. (יט"א) די רעגירונג האט בעאויפטראגט אן'עגיפטישען קאנטראקטאר צו בויען 50 באראקען פאר'ן ירושלים'ער גארניזאן, וואס וועלען קאסטען אן'ערך 90,0000 פונט. א ריהע באראקען וועלען געבויט ווערען אויפ'ן וועג אין טלפיות.

האלענדישע לופט־ליניע פערברייטערט דעם פערקעהר מיט א"י

אמסטערדאם. (יט"א) די „קעניגליכע האלענדישע לופטליניע“ פערברייטערט דעם לופט־פערקעהר מיט ארץ־ישראל. בין־איצט האט איין אעראפלאן פון דער לופט־ליניע זיך אפגעשטעלט אין עזה יעדען זונטאג.

פריהלינג־צייט וועט די צאהל אעראפלאנען פערגרעסערט ווערען צוליב דער גרויסער נאכפראגע בעזונדערס פון ענגלאנד און דייטשלאנד.

גרויסע צעמענט־פאבריק געגרינדעט אין א"י

פון א גרופע פוילישע יודען

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראפיש)
ס'איז געגרינדעט געווארען א גרויסע צעמענט פאבריק. די גרינדער, פוילישע יודען, האבען אריינגעלעגט א קאפיטאל פון א פערטעל מיליאן פונט.

ערשטער יודישער ריכטער בעשטימט אין ריא־דע־זשאנעירא

ריא־דע־זשאנעירא (יט"א) דר. מאלאמוד, יונגער יודישער נאציאנאלער טוער, איז דורך א דעקרעט פון דער היגער רעגירונג בעשטימט געווארען אלס ריכטער. דר. מאלאמוד איז דער ערשטער ריכטער אין ריא־דע־זשאנעירא.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם

חינוך ספר תורה

דבית החסידים דראדאשיץ

וועלכע קומט פאר זונטאג, פרשת כי תצא, י"ד אדר א' פורים קטן, קומט צו פאהרען נאך זעלצוו

דער רבי שליט"א

ר' חיים אשר פינקלער

פון ראדאשיץ

זונטאג, 7 א זייגער פריה און וועט אנוועזענד זיין אויף דעם חינוך.

100 יודישע „אונלעגאלע“ עולים

אנגעהויבען אין תפיסה א הונגער־שטרייק

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראפיש)
אין דער עכו'ער תפיסה, האבען 100 יודישע „אונלעגאלע“ עולים ערקלעהרט א הונגער־שטרייק, די פאדערען, אדער מ'זאל זיי שטעלען פאר א געריכט, אדער מ'זאל זיי בעפרייען פון דער תפיסה.

נאצים מעגען ארויסטרעטען אלס פערוואלטער פון הייזער

פון נישט־ארישע אייגענטימער

בערלין (יט"א) די אבטיילונג פון דעם „דייטשען ארבייטספראנט“ פערעפענטליכט די ענטשיידונג פון דער רייכסלייטונג פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי, אז א הויז־פערוואלטער, וועלכער איז א מיטגליד פון דער נאצי־פארטיי און פערוואלטעט מיט הייזער פון נישט־ארישע אייגענטימער, קען אין די ענינים ארויסטרעטען פאר'ן געריכט אהן שום פארטיי־גערכטליכע שוועריגקייטען.

געגען דעוואלוואציע־פאליטיק אין בעלגיען

בריסעל, 13 (ספ. טעל.)
לסוף פון דער דעבאטע אין פארלאמענט איבער דער פינאנץ־פאליטיק פון דער רעגירונג, האט דער פינאנץ־מיניסטער מיט דער גאנצער ענערגיע זיך ארויסגעזאגט געגען יעדער מין פון א דעוואלואציע־פאליטיק.

א געזעץ־פראיעקט אין בראזיליען

מאכט א סוף צו דער נאצישער פראפאגאנדע

ריא־דע־זשאנעירא (יט"א) אין דעם בראזיליאנער פארלאמענט איז אריינגעטראגען געווארען א געזעץ־פראיעקט, וואס שטרעבט צו מאכען א סוף צו דער נאצישער פראפאגאנדע אין לאנד.

דאס געזעץ זעהט פאר שטרענגע שטראפען פאר אויפרייצען איין טייל פון דער בעפעלקערונג געגען אנ'אנדערער. לויט דעם פראיעקט וועט פערווערט ווערען דער קאמף געגען רעליגיעזע גרופען און עס ווערט פערלאנגט צו קאנפיסקירען און אפשטעלען אלע צייטונגען, וואס פיהרען א פראפאגאנדע פון דעם ארט.

געוועהר־ברודערשאפט

ענגליש און איטאליעניש מיליטער אויף א פריינדליכען בעזוך אין פאריז און ריימס

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)
א טייל פונ'ם בריטישען מיליטער, וואס איז ארויסגעשיקט געווארען אין סאאר־געביט, וועט אויפ'ן צוריקוועג, אויף דער איינלאדונג פון דער פראנצויזישער רעגירונג, בעזוכען ריימס און פאריז.

די איינלאדונג איז דורכ'ן בריטישען מיליטער אנגענומען געווארען, און דער וויזיט, וואס וועט דויערען 24 שעה, וועט געמאכט ווערען אין 10 טעג ארום.

אויך א טייל פונם איטאליענישען מיליטער איז איינגעלאדענט געווארען.

דער דאזיגער וויזיט וועט בלי ספק געבען די מעגליכקייט צו מאניפעסטירען די געוועהר־ברידערליכקייט צווישען דעם מיליטער פון דער געוועזענער אנטאנט פאר די צייטען פון דער מלחמה.

בלוטיגע געשלעגען אין פאריז

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
געכטען שפעט אין אוונט איז דערגאנגען צו בלוטיגע געשלעגען אין דער געגענד פון דער אונטער־ערד־באהן־סטאנציע וועגעס — צווישען די פארשטעהער פון „יונגע פאטריאטען“ און דעם „געמיינזאמען פראנט“.

פאליציי האט אינטערווענירט, און איין פערזאן פון דעם „געמיינזאמען פראנט“ איז פערוואונדעט געווארען.

ארעסטירט א פערדעכטיגען

אין ארויספיהרען דעם מארד איבער'ן אינזש. פארמיס

פראג, 13 (ספ. טעל.)
דא איז ארעסטירט געווארען דער סטודענט פון פראגער אוניווערזיטעט, יאהאן פאביאן — א דייטשער בירגער, וועלכען מען איז חושד, אז ער האט געהאט א שייכות מיט'ן ערמארדען דעם דייטשען עמיגראנט, אינזש. פארמיס.

געשטארבען דער יודישער ארטיסט קארל גוטענטאג

ניו־יארק. (יט"א) נאך א שווערער קראנקהייט איז אין עלטער פון 56 יאהר געשטארבען דער בעקאנטער יודישער ארטיסט קארל גוטענטאג.

קארל גוטענטאג האט אלס 19־יעהריגער יונגערמאן אנגעהויבען זיין שוישפילערישע קאריערע אין זיין געבורטסשטאט סטאניסלאוואו (גאליציען). שפעטער האט ער אויסגעוואנדערט קיין לאנדאן און פון דארט קיין ארגענטינע, וואו ער איז געווען טעטיג 18 יאהר און האט געלעגט דעם יסוד פאר א שטענדיגען יודישען טעאטער. זייט 1922 האט קארל גוטענטאג זיך בעזעצט אין אמעריקא וואו ער האט געשפילט הויפטזעכליך אויף דער בראדוויי.

וויליאם ראזענוואלד געוועהלט אין דירעקטארען־ראט פון „דזשאינט“

ניו־יארק. (יט"א) וויליאם ראזענוואלד, דער יונגסטער זוהן פון פערשטארבענעם גרויסען יודישען פילאנטראפ יוליוס ראזענוואלד, איז געוועהלט געווארען אין דירעקטארען־ראט פון „דזשאינט“.

דער יונגער ראזענוואלד, וועלכער איז אלט 31 יאהר, פאלגט נאך אזוי ארום די טראדיציעס פון זיין משפחה און נעמט אנ'אקטיווען אנטייל אין דער יודישער טעטיגקייט פון געזעלשאפטליכער הילף.

די אלימפיאדע אין 1940

זאל פארקומען אין טאקיא

רוים, 13 (ספ. טעל.)
אין די איטאליענישע ספארט־קרייזען האלט מען, אז אין שייכות דערמיט, וואס אין 1940 י. פאלט אויס דער 2,600 יאהרצייט פון יאפאנ'ס מלוכה'שקייט, זאלען אין טאקיא בעשטימט ווערען די אלימפישע שפילען פון 1940, בתנאי אבער, אז די איטאליענער זאלען ארגאניזירען די אלימפיאדע אין י. 1944.

די ענדעקעס פיהרען נישט מעהר קיין אבסטרוקציע

אויף די זיצונגען פון דער בודזשעט־קאמיסיע ביים לאדזער שטאטראט

די עהרענכטיגע זיצונג פון דער בודזשעט קאמיסיע ביים שטאט־ראט איז שוין אדורך גאנץ אנדערש ווי די פריהערדיגע זיצונגען. די ענדעקעס האבען שוין מעהר נישט געפיהרט די ביזאיצטיגע אבסטרוקציע, זיך שוין נישט בעגנוגענט מיט הויכער אינפארמאציעס נאר אנטיילגענומען אין אלע אפשטימונגען.

בעוואוגען די ענדעקעס צו ענדערען די טאקטיק האט א בריף, וועלכער איז צוגעשיקט געווארען דורך דעם וואיעוואדע צום שטאט־ראט, אז ס'איז בעשטעטיגט געווארען דער בעשלוס פון לאדזער שטאט־ראט וועגען די פענסיעס פאר די מיטגלידער פון דער שטאט־פערוואלטונג. אין דעם האבען די ענדעקעס געזעהען א סימן, אז זייערע קאנדידאטען אויף פרעזידענט און וויצע־פרעזידענטען וועלען אויך בעשטעטיגט ווערען.

נאכ'ן איבערלייענען דעם דאזיגען בריף האבען די ענדעקישע מיטגלידער אין דער קאמיסיע אפגעהאלטען א בעראטונג און האבען בעשלאסען ערנסט צוצוטרעטען צו בעטראכטען דעם בודזשעט.

ביי דער פאזיציע פון דיספאזיציע־פאנד האט ראטמ. וואלטשאק (פ.פ.ס.) פארגעלעגט צו שטרייכען דעם פאנד פון 20 טויזענד זלאטעס.

דער ענדעק אדוו. קאוואלסקי האט פארגעלעגט צו ערקלענערען דעם פאנד ביז 15 טויזענד זלאטעס. דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען. דאן זענען אנגענומען געווארען א גאנצע רייהע אנדערע פאזיציעס.

לאָדז, 14 פעברואַר 1935

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 14 פעברואַר 1935

מאַרשאַל פּילסודסקי וועגן דער יודען-פראַגע

אין קראַקאָווער „נאָווי דזיענניק" זענען אָפּגעדרוקט געוואָרען 2 אַרטיקלען אונטער דעם נאָמען „יוזעף פּילסודסקי וועגן דער יודען-פּראַגע".

מיר נעמען אַרויס פון די דאָזיגע אַרטיקלען איינינע פראַגמענטען:

אין לאָנדאָנער „פּשעדשוויט" פון יאָהר 1894 בעריהרט פּילסודסקי די יודען-פראַגע.

„אונטערשטרייכענדיג דעם בעדייטענדען פּראָצענט פון יודען אין די שטעט פון ווילענשטשיזנע, אַנאַליזירט דער אויטאָר דאָס פּאָליטישע און קולטורעלע לעבען פון דער יודישער געזעלשאַפט אין ליטע. אין די פערגליווערטע יודישע מאַסען, וואָס זענען אַריינגעשטויסען געוואָרען אין דעם ספּעציפישען רוסישען געטאָ, אין דעם „תחום-המושב", פערפאַלנטע דורך דעם צאַרישען סיסטעם מיט מיטעלאַלטערליכע מעטאָדען און מאָדערנעם טעראָר, אין די דאָזיגע מאַסען, וואָס געפינען זיך אויף דעם סאַמע אונטען פון דער „פּיראַמידע פון קנעכטשאַפט", ווי איינער בעציכענט רוסלאַנד — שטעלט דער אויטאָר פעסט געוויסע העכסט-נעגאַטיווע ענדערונגען.

אויב פון 1863-טען יאָהר האָט די רוסיפיקאַציע גענומען געוויסע פאָרשריט, איז דאָס טאַקע צווישען דער יודישער בעפעלקערונג. יעדער יוד, וועלכען ס'איז געלונגען כאָטש אַ ביסעל זיך אַרויסצושלאָגען איבער דעם מיטעלען, אַנב נידריגען מאַטעריעלען און גייסטיגען צושטאַנד, ווערט אַ רוס, נעמט איבער די מאָסקווער קולטור. עס העלפען גאָרנישט די אָפטע קלעפּ, וואָס יודען האָבען בעקומען פון דער רוסישער רעגירונג, עס העלפען נישט די פערפאָלגונגען און דאָס דערנידעריגען די מענשליכע ווערדע; נישט קוקענדיג דערויף גראַווירען זיי צו די פערפאָלגער און זיי בעטראַכטען אַלס אַ כבוד צו זיין דאָרט, וואו מ'בעווייזט זיי עפענטליך די טיר.

ברענגענדיג דעם דאָזיגען ציטאַט, בעמערקט דער „נאָווי דזיענניק": „וואָס פאַר אַ מערקווירדיגע שמייכלען די אַסימילאַציע, יעדע אַסימילאַציע! ס'איז שווער צו געפינען שטאַרקערע ווערטער, בעסערע שמיק, אַזוי מוז רעאַגירען אַ מענש, וועלכער האָט אַן'אויסערגעווענליך ענטוויקעלט געפיהל פאַר פרייהייט, פאַר מענשליכע ווירדע לגבי זעלבסטדערנידערונג, לגבי דעם סערוויליזם פון אַן'אַנדער פאָלק. די אַסימילאַציע פון רוסישע יודען איז אַ בעזונדערס אָפּשטויסענדע דערשיינונג, מחמת דאָס איז געווען אַן'אַסימילאַציע לטובת די פּאָגראָמשטשיקעס. אָבער דאָס בייט נישט דעם כאַראַקטער, יעדע אַסימילאַציע איז אַן'איבערשטרייכונג פון ער געשיכטע פון אייגענעם פאָלק; דאָס אָפּזאָגען זיך פון דער ירושה פון די פאָרגעגנער, איז אַ נאַציאָנאַלער זעלבסטמאָרד, איז אַ שווערקייט, וואָס דערוועקט בעדויערונג אָדער פעראַכטונג.

אַנאַליזירענדיג דעם כאַראַקטער פון יודישען פּראָלעטאַריאַט — שטעלט דער אויטאָר (פּילסודסקי) פעסט, אַז אין זיינע רייהען הערשען אינדיפערענטיזם און רוסיפיקאַטאָרישע שטרעמונגען. זיין אינטערעס בעציכענט פּילסודסקי אויף פאָלגענדען אופן:

„אין אַ לאַנד, אין וועלכען ס'פערנעמט אַזאַ ערנסטען אָרט די פראַגע פון נאַציאָנאַלער אויסראָטונג און רוסיפיקאַציע... קען קיין ערליכער מענש... אפילו אויף אַן'אומדירעקטען אופן נישט שטיצען די רעאַקציאָנעדע שטרעבונגען פון דער אַדמיניסטראַציע".

דער „נ. דז." טייטשט אויס דעם לעצטען ציטאַט פון פּילסודסקי'ן אין דעם זין, אַז יודען קענען זיך נישט לאָזען אויסשפּילען געגען וועלכער ס'איז נאַציאָנאַליטעט, נישט פון די דייטשען געגען די טשעכען, נישט פון טשעכען געגען די דייטשען, נישט פון די מאָסקאַלעס געגען פּאָליאַקען און נישט פון פּאָליאַקען געגען אוקראַינער. „נאַציאָנאַלע אויסראָטונג" בעדייט רעאַקציע נישט נאָר אין צאַרישען רוסלאַנד, נאָר שטענדיג און איבעראַל.

זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר דער מענטאַליטעט פון פּילסודסקי דאַרף מען בעטראַכטען נישט זיינע אויספיהרונגען אין דעם דאָזיגען אַרטיקעל, נאָר זיינע אַ דערצעהלונג פון לעבען פון ווילנס. אויב זיינע טעאָרעטישע אויספיהרונגען קענען זיין דיקטירט דורך טאַקטישע מאָמענטען, וואַרפט אָבער אַזאַ פראַגמענט פון לעבען און די רעאַקציע פון אויטאָר אַ געוויסען ליכט אויף זיין אייגענער נשמה. דאָס איז עפּעס מעהר ווי פּאָליטיק, דאָס איז אַ מענשליכער דאָקומענט. דאָס איז איז געווען אין דער צייט, ווען די יודען-פערפאָלגונגען זענען אין רוסלאַנד געווען זעהר אַקטועל. קאָכאַנאָוו, דער דאַמאָלסדיגער מאָסקווער סאַטראַפּ אין מילבע, האָט אין אַ געוויסען אָוונט בעמערקט אין טעאַטער אין די ערשטע רייהען צווישען די גענעראַלען און העכערע בעאַמטע, איינינע רייכע יודען. אויף צו מאָרגענס רופט דער אויבער-טשינאָווניק די רבנים און „מעהר בעקאַנטע" יודען און האַלט פאַר זיי אַ רעדע, אין וועלכע ער לייגט זיי פאָר צו געדענקען אין פאָלגענדע זאַכען:... „אַז איהר זייט נאָר יודען און נישט קיין גענעראַלען", ווי אויך אַז „אַזאַ זאַך זאָל מעהר נישט פאָרקומען, אַז יודען זאָלען זיצען אין די ערשטע רייהען"...

„יודען האָבען נאָך דעם דאָזיגען פאַל אויפגעהערט צו קומען אין טעאַטער און... אַ דאַנק דעם האָט דער אַנטרעפּרענער באַנקראָטירט". זיין דערצעהלונג פערענדיגט דער אויטאָר דערמיט, אַז אַזאַ פאַל „האָט נאָר אין רוסלאַנד געקאָנט פאָרקומען".

אין דעם דאָזיגען זאַץ איז פאַרהאַן די גרעסטע פעראורטיילונג, די העכסטע דיסקוואַליפיקאַציע, אויף וועלכע פּילסודסקי איז געווען פעהיג.

מעגליך, אַז אַזאַ פאַל האָט געקאָנט פאָרקומען אין יאָהר 1894 נאָר אין רוסלאַנד. אין יאָהר 1935 זענען אַזעלכע פאַלען מעגליך אין סאַמע מיטען פון אייראָפּע.

דיספּוט פון פראַנצויזישע פראַנט קעמפער
וועגען די דייטש-פראַנצויזישע בעציהונגען

די פראַנט-קעמפער שפּילען, ווי בעוואוסט, אין אַלע אַמאָליגע קריגס-פיהרענדע מלוכות זעהר אַ גרויסער ראָלע. צו זייער וואָרט הערט מען זיך צו און הגם אַליין בעטייליגען זיי זיך נאָר זעלטען אין פּאָליטישען לעבען, לאָזט זיך אָבער זייער איינפלוס אַרויספיהלען פון הינטער די קוליסען. עס איז גענוג אָנצעווייזען אויף דעם פאַקט, אַז אפילו ביי אונז אין פּוילען הויבען אָן די יודישע קאָמבאַטאַנטען צו שפּילען אַ געוויסע ראָלע אין יודישען לעבען, אויף וואָס עס זאָגען עדות די לעצטע נאָמינאַציעס פון יודישע קאָמבאַטאַנטען אַלס קאָמיסאַרען אין יודישע קהלות.

אויך די פראַנצויזישע קאָמבאַטאַנטען האָבען לעצטענס אונטערגענומען אַ פּאָליטישע אַקציע. עס איז נעמליך ביי אַ טייל פראַנצויזישע פראַנטקעמפער ענטשטאַנען דער געדאַנק, אַז נאָר זיי זענען בערופען אַדורכצופיהרען דאָס, וואָס ביזאַצט האָט עס זיך אַרויסגעוויזען פאַר נישט אַדורכפיהרבאַר: צו דערפיהרען צו אַ הסכם צווישען פראַנקרייך און דייטשלאַנד. צו דעם צוועק זאָל אַ דעלעגאַציע פון פראַנצויזישע קאָמבאַטאַנטען פאָהרען קיין בערלין און פיהרען דירעקטע אונטערהאַנדלונגען מיט די דייטשע קאָמבאַטאַנטען.

וועגען דער דאָזיגער פראַגע איז די טעג פאָרגעקומען אין פּאַריז אין אַ טעאַטער אַן'עפענטליכער דיספּוט צווישען אָנהענגער און געגנער פון דאָזיגען פראָיעקט. דער ערשטער האָט גערעדט דער דעפּוטאַט סקאַפּיני. אַ בלינדער פראַנטקעמפער. אַ קריג מוז לויט זיין מיינונג, אויסגעמיטען ווערען, ווייל דאָס בעדייט אַ וועלט-קאַטאַסטראָפע. דער ווירטשאַפטליכער קריזיס וועט צווינגען פראַנקרייך און דייטשלאַנד צו געפינען אַ מאָדוס וויווענדי, אַזאַ הסכם קען זיך שטיצען נאָר אויף צוויי יסודות: אויפ'ן פעלקערבונד. אָדער אויפ'ן פּרינציפּ פון אייראָפּעאישען גלייכגעוויכט. סקאַפּיני גיט דעם פאָרציג דעם פעלקער-בונד. פון אייראָפּעאישען גלייכגעוויכט האַלט ער נישט. די קליינע קאָאַליציע איז ער אינגאַנצען מבטל און רוסלאַנד ווידער האָט, לויט זיין מיינונג, אַ אינטערעס אין דעם אונטערגאַנג פון דער אייראָפּעאישער ציוויליזאַציע. אויף ענגלאַנד קען מען זיך נישט פערלאָזען. היטלער'ס „מיין קאַמף" קען ער גיט, ער קען אויך דעם דייטשען עקספּאַנסיע-דראַנג, אָבער די דייטש-פראַנצויזישע געגנערשאַפט איז אַ מניעה אויפצובויען די וועלט-ווירטשאַפט, דעריבער מוז לויט זיין מיינונג די דאָזיגע געגנערשאַפט אַבזייטיגט ווערען. היטלער האָט דעם פערטרעטער פון די פראַנצויזישע קאָמבאַטאַנטען געגעבען זיין וואָרט, אַז דער פּלעביסציט אין סאַר וועט אַדורך רוהיג און האָט אויך זיין וואָרט געהאַלטען. דעריבער דאַרפען די קאָמבאַטאַנטען ווייטער אונטערהאַנדלען.

דאַן האָט גערעדט אַ פערטרעטער פון דער ריכטונג, וואָס איז געגען פיהרען אונטערהאַנדלונגען און נעמליך אַנרי דע קעריליי. ער ערקלערט, אַז אויך ער איז געגען קריג, אויך ער איז איבערצייגט, אַז דאָס וואָלט בעדייט אַ רואין פון דער ציוויליזאַציע. אָבער ער איז אין דער מיינונג, אַז די פראַנטקעמפער — און ער זאָגט דאָס אויך אַלס פראַנטקעמפער — דאַרפען זיך נישט אַריינמישען אין דער פּאָליטיק. דערמיט דאַרף זיך פערנעהמען נאָר אַ שטאַרקע רעגירונג. איבריגענס זענען נאָך פאַרהאַן אַנדערע בעפעלקערונגס-גרופּען, וואָס זענען אין דעם פּראָבלעם פּונקט אַזוי פעראינטערעסירט, למשל די יוגענד, די מוטערס. ווי וואָלט עס אויסגעזעהען, ווען יעדע גרופּע וואָלט אין בערלין געוואָלט אונטערהאַנדלען אין פראַנקרייך'ס נאָמען.

אויב היטלער האָט זיך אין דער סאַאַר אַנשטענדיג אויפגעפיהרט איז עס נאָר צו פערדאַנקען דער ענטשלאָסענער האַלטונג פון ענגלאַנד און איטאַליען אָבער נישט די פערדינסטען פון די פראַנט-קעמפער.

די דייטשע פּאָליטיק איז שטענדיג און שטענדיג געבליבען דיזעלבע. אַ פאָלק אָהן אַ געניגענדען שטח וויל עס ערֹאָבערען לענדער, און אַ געשלאָגען פאָלק זוכט עס רעוואַנש. די דייטשען פיהלען זיך שטאַרק, אין 1914 האָבען זיי שוין געזעהען פּאַריז, און זיי ווילען רעוואַנש. זיי האָבען זייער אייגענע בעגריפען וועגען רעכט. רעכט הייסט ביי זיי דאָס, וואָס איז פאַר זיי גוט. דעריבער פערלאָזען זיי אויך זייערע פריינד און פערראַטען זיי אין מאָמענט, ווען זיי נויטיגען זיך שוין נישט אין זיי. ליטע, וואָס זיי האָבען געשאַפען, איז געווען זייער פריינד. איצט פערלאָזען זיי ליטע, ווייל זיי וויגקען צו פּוילען. אויך פּוילען וועלען זיי אויפגעבען אין טאָג, ווען זיי וועלען בעזיגען פראַנקרייך. אין דעם קענען די פראַנט-קעמפער גאָרנישט העלפען. און ווער קען עס פערזיכערען, אַז די דייטשען בעטראַכטען אויך אַ נייעם קריג אַלס דעם סוף פון דער ציוויליזאַציע? זיי טראַכטען זיך אפשר אַזוי: מיר ליידען, ווייל מיר האָבען פערלוירען אַ מלחמה. מיר וועלען וועניגער ליידען נאָך אַ געוואונענער מלחמה. דאַן וועלען מיר אויפבויען אַ גערמאַנישע ציוויליזאַציע. צי איז דאָס נישט אין הסכם מיט זייער ראַסען-טעאָריע? די דאָזיגע ראַסען-תורה איז דאָך אַ צוריקפאַלען אין די צייטען פון באַרבאַרענטום. אַ אויפשטאַנד געגען רוים און דעם רוימישען שלום, וועלכער האָט אַסימילירט פעלקער, רעליגיעס און ראַסען, עס איז אַ בונט געגען קריסטענטום.

„קען מען זיי רוהיג לאָזען טון וואָס זיי ווילען? אין אַלע צפונדיגע לענדער האָבען זיי אָנהענגער. אין 20 יאָהר וועלען זיי בעהערשען אייראָפּאַ. 1000 יאָהר פראַנצויזישע פּאָליטיק, פראַנקרייכס גרויסקייט, דער בעגריף אייראָפּאַ וועט אָפּגעמעקט ווערען".

אויך ער איז געגען אַ פּרעווענטיוו-קריג. אָבער דער בונד מיט ענגלאַנד, איטאַליען, קליינע קאָאַליציע, די בעפעלקערונג פון וועלכער דייטשלאַנד וואָלט געוואָלט פערקנעכטען, איז אַ גאַראַנטיע פון שלום. פראַנקרייכס מיליטערישען כוח, דאַרף מען נישט גרינגשעצען. דערצו קומט נאָך רוסלאַנד, וואָס האָט בנוגע דייטשלאַנד דיזעלבע אינטערעסען ווי פראַנקרייך, רוסלאַנד מיט דעם פראַכטפולען לופט = פלאָט און הינטער רוסלאַנד מאַרשירט טערקיי. דעם שלום קען מען נישט אויסשטעלען, מען מוז איהם אויפצווינגען, דאָס האָט שוין לענין אפילו געזאָגט. אין דעם אַלעם קענען די פראַנטקעמפער גאָרנישט ענדערן. זיי קענען נישט ענדערן דייטשלאַנדס האַלטונג.

צום סוף פון זיינע אויספיהרונגען, וועלכע זענען אָנגענומען מיט שטורמישען בייפאַל, האָט אַנרי דע קעריליי נאָך אָנגעוויזען, אַז די פראַנצויזישע דיפּלאָמאַטיע האָט גרויסע פערדינסטען, ווייל איהר ווערק איז דאָס די דייטשע איזאָלירונג און די פּאַקטען, וואָס זיכערען דעם שלום.

פאַר 400 טויזענד פראַנק
האָט ראָטשילד געקענט אָפּקויפען דעם פראַנצויזישען אַנטיסעמיטיזם

אין „נויען וויענער זשורנאַל" דערצעהלט גאַבריעל אַסטריק וועגען פערשידענע פּערזענליכקייטען, וואָס האָבען דעם אָנהויב פון זייער קאַריערע געמאַכט אין קאַפע. צווישען אַנדערן דערצעהלט ער אויך וועגען פאָלגענדע געשיכטע:

„טיילמאָל האָט זיך אויך ביי די טישלעך פון די פערשידענע קאַפעען אָפּגעשפּילט געשעהענישען פון וועלט-בעדייטונג. וועגען דעם רעסטאָראַן „אַמבאַסאַדאָר", דער סעקרעטאַר, פון וועלכען פאַבריס לעמאַן, איצט אַ פענסיאָנירטער סעקציע-שעף פון פלאָט-מיניסטעריום, איז אויך פאַרהאַן נישט וועניג צו דערצעהלען. דער דאָזיגער רעסטאָראַן האָט צווישען דעם לאַרמענדען מוזיק-קאַפע און דעם שטילען פאָרנעמען שפּייזע-זאַל, געהאַט אויך זעהר אַן'עלעגאַנט קליין לאָקאַל פון איינינע קוואַדראַט-מעטער: און דאָ האָט זיך עס שפּעטער אויסגעבילדעט די בעקאַנטע פּאַריזער באַרען אַלאַ אַמעריקאַ, וואו עקסצענטרישע פראַנצויזען האָבען געטרינקען קאָקטייל אַנשטאָט די געוועהנליכע פראַנצויזישע שנאַפּסען.

אַ סך איינפלוסרייכע מענער, דערונטער אויך פאָרעין, דער גרויסער מאָלער, האָבען בעזוכט דעם דאָזיגען באַר. מיטעלפּונקט פון דער געזעלשאַפט איז געווען דער גוט-בעקאַנטער גראַף ערמונד דע לאַגראַנזש, אַ זעהר גייסטרייכער מענש, שפּעטערדיגער פראַנצויזישער געזאַנדטער אין שטאָקהאָלם, וועלכער האָט אויך פערדאַנקט זיין קאַריערע זיינע געזעלשאַפטליכע ערפאָלגען דער נאָהענטער בעקאַנטשאַפט מיט דער גרויסער פראַנצויזישער אַריסטאָקראַטיע סאַראַ בערנאַרד. גראַף דע לאַגראַנזש איז שוין דעמאָלט געווען אינטים מיט דער גאַנצער וועלט, דערונטער אויך מיט דעם שעף-רעדאַקטאָר פון דער אַנטיסעמיטישער אָפּאָזיציאָן-צייטונג „ליבר פּאַראָל".

אין אַ געוויסען טאָג, בעת מיר זענען געזעסען אין באַר, האָט זיך דער גראַף געווענדעט צו מיר מיט פאָלגענדע ווערטער: „הערט, אַסטריק, איהר זענט דאָך גוט בעקאַנט מיט אַ רייה מיליאָנערען. קענט איהר אפשר אויך צופעליג די ראָטשילד'ס"?

— אַלפאָנס ראָטשילד? יאָ איהם קען איך. מיט זיין געשעפטס-פריינד גוסטאַוו לאַפאָן בין איך אפילו זעהר אינטים בעקאַנט. וועגען וואָס האַנדעלט עס זיך?"

„וועגען דער „ליבר פּאַראָל" — האָט דער גראַף געענטפערט. „דער אַנטיסעמיטיזם איז אין פּאַריז, זעהט אויס אַ שלעכט געשעפט, ווייל דרומאָן שטעקט ביז איבער די אויערן אין חובות, אַזוי, אַז די גאַנצע צייטונג איז איהם שוין איבעררדריסיג. ער האָט דעם גרעסטען טייל אַקציעס פון דער צייטונג, און ער איז געניגט דעם גאַנצען אַקציען-פּאַקעט, וואָס ער בעזיצט צו פערקויפען בכדי אינגאַנצען אָוועקצוואַרפען די זשורנאַליסטיק און זיך פערנעמען נאָר מיט זיינע ליטעראַרישע אַרבייטען. עס איז דעריבער נאָר אָפּהענגיג פון ראָטשילד'ן, אויב ער וויל דעם גאַנצען פראַנצויזישען אַנטיסעמיטיזם אָפּקויפען פאַר 400 טויזענט פראַנק. ער קען פון דער „ליבר פּאַראָל" מאַכען אַ ליבעראַל בלאַט. שוין דער מאָראַלישער נוצען דערפון איז ווערט דאָס גאַנצע געלד".

אַ טאָג שפּעטער האָב איך גערעדט מיט לאַפאָנען, אָבער דער ענין האָט ראָטשילד'ן אינגאַנצען נישט אינטערעסירט. אפשר האָט ער געהאַט אַנדערע סיבות, וואָס האָבען איהם בעוואויגען נישט אויסצונוצען די געלעגענהייט אָפּצוקויפען אַ אַנטיסעמיטישע צייטונג. עס איז אָבער געווען אַ שווערער פעהלער. זעקס וואָכען שפּעטער האָט די „ליבר פּאַראָל" זיך אַ נעם געטון צו דער דרייפוס-אַפערע. די צייטונג האָט מיט אַמאָל פילפאַך פערגרעסערט איהר אויפלאַגע. דרומאָן איז איבער נאַכט געוואָרען אַ רייכער מענש און די אַפערע דרייפוס איז אָנגעשוואָלען געוואָרען צו אַ וועלט-סקאַנדאַל. ווען ראָטשילד וואָלט די צייטונג געהאַט אָפּגעקויפט, וואָלט די גאַנצע אַפערע דרייפוס אין משך פון אַ קורצער צייט געווען ערלעדיגט"...

היפּאָטעקען-באַנק אין ארץ-ישראל צאָהלט 7 פּראָצ. דיווידענדע

תל-אביב (יט"א) אויף דעם 24-טען ה. ח. איז צונויפגערופען געוואָרען די אַלגעמיינע אַקציאָנערען-פערזאַמלונג פון דער היפּאָטעקען-באַנק אין ארץ ישראל. די דיווידענדע פאַר'ן יאָהר 1934 וועט אויסגעצאָהלט ווערען אין דער הויך פון 6½ פּראָצ. פאַר פרעפערענץ-אַקציעס און 7 פּראָצ. פאַר געוועהנליכע אַקציעס.

גלייכצייטיג ווערט דער רעזערוו-קאַפּיטאַל פערגרעסערט פון 6.500 פונט אויף 10.000 פונט.

צי איז פאראן אנטיסעמיטיזם אין פראנקרייך

פון י. עפראיקין

פאריז. אין דער פעדעראציע האט דער באקאנטער כלל-טוער ישראל עפראיקין געהאלטען א פארטראג אד"ט: צי איז פאראן אנטיסעמיטיזם אין פראנקרייך?

עס איז דא א טייל מענשען, וועלכע גלויבען, אז אין די פראנצויזישע געפיהלען פון דעמאקראטיע און ליבעראליזם און זייער ענטפערן, אז קיין אנטיסעמיטיזם איז דא נישט מעגליך. אנדערע ווידער זעהען באלד מגזם. זיי גרייצן אויס יעדען מינדעסטען פאל, כדי בעווייזען, אז עס איז שוין א סוף צו אלעמען, אז עס געהט צו א גרויסען אנטיסעמיטיזם. פון דעם שאפט זיך א פאנישע שטימונג, וועלכע קאן טאקע ברענגען צו אנטיסעמיטישער רעאקציע. אין איצטיגען מאמענט האבען יודען אין פראנקרייך נישט קיין גרונד צו קיין פאניק. די שטימונג איז איצט בלויז געגען אויסלענדער און נישט געגען יודען. כאטש עס איז אמת, אז קסענאפאביע קען לייכט פערוואנדלט ווערן אין אנטיסעמיטיזם.

דער קריזיס איז שולדיג

דערוויל איז נישטא קיין איין גרויסע פארטיי, וועלכע זאל אין איהר פראגראם ארויסשטעלען אנטיסעמיטיזם, ווי מען זעהט דאס אין אנדערע לענדער. מען קען קיין אנאלאגיעס מיט דייטשלאנד נישט מאכען, ווייל דער כאראקטער פון פראנצויזישען פאלק איז אינגאנצען אן אנדערער. אמת, מען קען איצט הערן אויסגעשריי „פראנקרייך פאר פראנצויזען"! אבער דאס איז א רעזולטאט פון דעם קריזיס. נישטא גענוג ברויט פאר אלעמען, שטעלט זיך די פראגע וועמען פריהער געבען א חלק, וועמען געבען א ביסען. עס האט איהר גאר א פראיעקט פון'ם ארבייטס-מיניסטער, אז פרויען-ארבייט זאל בעגרענעצט ווערן. דאס זענען אלץ קריזיס-מיטלען.

דער אנטיסעמיטיזם דארף נאך אן אידעאלאגישען מאמענט

ישראל עפראיקין געהט דאן אריבער צו אלגעמיינע בעטראכטונגען פון די עקאנאמישע סיבות, וועלכע ברענגען צום אנטיסעמיטיזם. דער איצטיגער וועלט-קריזיס איז א רעזולטאט פון דער פרייער קאפיטאליסטישער עקאנאמיע, וועלכע האט געבראכט צו אן איבערפראדוקציע. דער קאפיטאליזם געהט צו זייער פארמען און ער נעמט פון'ם סאציאליזם די וועגען וועלכע זענען — פון זיין שטאנדפונקט געזונדע. עס הויבט זיך אן די דיריגירטע עקאנאמיע אדער די קארפאראציע. די מלוכה עטאטיזירט פיל אינדוסטריעס, ווי למשל דער טאבאק אין פוילען. דורך דעם ווערען די יודען ארויסגעשטויסען. דאס איז די מאטעריעלע זייט פון דעם פראבלעם. אבער צום אנטיסעמיטיזם דארף מען נאך אויך האבען א אידעאלאגישען רוף, און דא שטעלט זיך טאקע בולט ארויס דער קאנטראסט צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך.

דייטשלאנד און פראנקרייך

מען דארף נישט מיינען, אז דער היטלעריזם איז אין זיין אינהאלט עפעס אינגאנצען נייעס פאר דייטשלאנד. ביי די דייטשן הערשט א געפיהל, אז ווען איינער פון זיי איז אוועק פון לאנד, בלייבט ער דאך א דייטש. זיי זענען די איינציגע צו האבען א דאפעל-בירגערשאפט. און ווען דער דייטש וואוינט שוין ווי לאנג אין די פעראייניגטע שטאטען אדער אין פוילען, אדער וואו נישט איז און נעמט שוין אן יענע בירגערשאפט, בלייבט ער נאך אלץ אויך א דייטשער בירגער. די פראנצויזען פאלט גארנישט איין צו מאכען אנשלוס מיט דעם וואלאנישען טייל פון דער פראנצויזישען שווייצאריען, און דייטשלאנד ליארעמט, אז מען לאזט נישט צו צום פאטערלאנד די עסטרייכישע געגענדען. אין קאנאדא לעבען מיליאנען פראנצויזען, און פראנקרייך האט קיין שום שייכות נישט דערמיט, חוץ נאטירליכע סימפאטיעס. פאר דייטשלאנד איז אבער יעדער דייטש אין אויסלאנד א פארפאסטען פון דער דייטשער מאכט. אין פראנקרייך הערשט בלויז א מלוכה-געמיינשאפט, אין דייטשלאנד האט אלעמאל געהערשט דער געפיהל פון א בלוט-געמיינשאפט אזוי, אז די ראסען-טעאריע איז געקומען אויף א זיכערען באדען דארט. דאגעגען דא אין פראנקרייך, כל זמן דא הערשען נאך די פרינציפען פון 1789, איז אזא ראסען-האס איינגאנצען נישט מעגליך.

וואס טון?

אבער וואס טון צו דער איצטיגער לאגע אין פראנקרייך? — ישראל עפראיקין ענטפערט: — שווער צו זאגען. לאמיר בעסער שטעלען אנדערש די פראגע וואס נישט טון? — ווייל מען אפשר גיכער דעם ענטפער קריגען. די פראנצויזישע יודען זאגען אז דעם אנטיסעמיטיזם ברענגען מיר, די אימיגרירטע מיט זיך. עס איז אין טיילווייז אמת.. זענען קיין יודען נישטא, איז קיין אנטיסעמיטיזם נישטא. מען ווארפט זיך אן פאר, אז טייל עמיגרירטע יודען מיט זייער פיהרונג, מיט זייער רעדען יודיש ברענגען צום אנטיסעמיטיזם, אבער עס איז דאך דא דעריויף דער טרויעריגער פאקט, וואס גראדע צום ביישפיל צווישען די אדוואקאטען און צווישען די דאקטוירים, וואו עס זענען שוין דא בלויז פראנצויזישע יודען צום מייסטען, גראדע דארט זענען די גרעסטע נעסטען פון אנטיסעמיטיזם. פערקעהרט, אויב פראנקרייך וויל אסימילירען די איינגעוואנדערטע, איז דאך איצט גאר דא א בעוועגונג פון פאוואריזירען אויך דעם רעוואנזשיזם מיט זיין אייגנארטיגקייט. ביי, דאס ווילען אינגאנצען ענליך ווערען צו די אנדערע וועט אונז קיינמאל נישט געלינגען. לאמיר זיין ווי מיר זענען. עהרליך צו זיך און עהרליך צו דער אויסערליכער וועלט און דער רעספעקט צו אונז וועט דאן וואקסען.

ווי דארפען מיר זיך פיהרען אין דער אלגעמיינער פאליטיק

ישראל עפראיקין ווייזט דאן אויף דער נייטווענדיגקייט פון א יודישען וועלט-קאנגרעס. מיר דארפען האנדלען סאלידאריש און נישט האלטען זיך איזאלירט. ווי אזוי דארפען יודען האנדלען? — פאליטיש אלס יודען נישט ארויסטרעטען און אין קיין איין ריכטונג בלויז זיך נישט אנגאזשירען. יעדער יוד בעזונדער קען זיין א לינקער אדער א רעכטער, אבער אלס גאנצעס טארען מיר זיך נישט אנגאזשירען נישט אויף לינקס און נישט אויף רעכטס. די „ליקא" צום ביישפיל, וועלכע טוט א גלענצענדע ארבייט, בעגעהט א פעהלער, וואס זי אנגאזשירט זיך אין איין ריכטונג. אין יודישע פראגען דארפען מיר פאליטיש בלייבען ניטראל. מיר מוזען קעמפען דא צוזאמען מיט די פראנצויזישע יודען. מיר מוזען דערנעהנטערען זיך צו זיי און עס דארף קומען צו א געגענזייטיגער פערבלוטיגער אסימילאציע אין העכערען זין פון ווארט צווישען אונז און די פראנצויזישע יודען.

ליבעס און נקמה פון 4.600 יאהר צוריק

אין אינדיען, אין דיסטריקט סינד, האבען די ארכעאלאגען אויסגעגראבען די חורבות פון דער אלטער שטאט מאהענדשאדארא און דערביי ענטדעקט די שפורען פון אויסערגעוועהנליכע ליבעס-געשיכטעס, מיט 4.500 יאהר צוריק האט מאהענדשאדארא דערגרייכט דעם העכסטען פונקט פון איהר רוהם, באר שפעטער איז זי אינגאנצען פערשוואונדען פון דער אויבערפלאך פון דער ערד. די געלעהרטע זענען משער, אז די איינוואוינער פון דער שטאט האבען געשטאמט פון א קאווקאזער ראסע; די מענער און די פרויען זענען געווען פון הויכען וואוקס און אויסגעזעהען אריסטאקראטיש, אזוי ווי מען זעהט אין זייערע קונסטווערק.

פון זינט פיל יאהרען האבען דזשאן מארשאל און זיבען מיטארבייטער שטודירט די צייכענונגען פון מאהענדשאדארא. אבער ערשט דא נישט לאנג האבען זיי בשעת זייערע באגראבונגען אויסגעגראבען א ציממער, וואו עס זענען געלעגען זעהר פיל סקעלעטען פון מענער, וואס האבען אלע געמוזט זיין הויך און יונג, לויט פערשידענע סמנים אויף די סקעלעטען. איז געווען צו דערקענען, אז די אלע מאנסלייט זענען אומגעקומען אין שלאף, אהן קאמף. חוץ דעם האבען די געלעהרטע געפונען נאך א צווייט ציממער, וואס איז געווען פול מיט סקעלעטען פון מענער און פרויען. — פארלעך, וואס דער טויט האט די איבעראשט בשעת'ן שלאף.

נאך גרויסע איבערלעגונגען איז די געלעהרטע ענדליך געלונגען צו דערשפירען די שריפט פון די באוואליען, וואס מען האט געפונען אין די דאזיגע טויט-קאמערן. אזוי ארום האבען זיי זיך דערוואוסט וועגען א ליבעס-געשיכטע פול ליידענשאפט און שרעקען.

מיט 4,600 יאהר צוריק האט אין מאהענדשאדארא געלעבט א שעהן יונג מיידעל, ליפסא עמו, א כהן-גדול'טע (כהנת גדולה) פון דער שטאט; אין יענער צייט האבען איבער מאהענדשאדארא געהערשט כהנ'טעס און די כהן-גדול'טע האט געשפילט די ראָל פון א קעניגין.

די שעהנע ליפסא עמו האט זיך פערליבט אין א געוועהנליכען בשר-ודם. דער ברודער פון דער כהנ'טע איז געווען אויסער זיך, צוליב אזא אונפערשעהמטקייט פון דעם מאן און איהם געהייסען דער'הרג'ענען.

ליפסא עמו האט געהאט דערפון גרויסע יסורים און איז איינגעפאלען אין א גרויסען גרימצארן. אויס פערצווייפלונג און צו להכעיס האט זי אנגעהויבען זיך אפגעבען אלע מאנסלייט, אבער באר איין נאכט, און גלייך דעריויף האט זי די געליבטען הרג'ענען. דאן האט זי געגעבען צו וויסען, אז זי שטאמט פון גאט אליין. זי האט זיך ארומגעריגעלט מיט שעהנע יונגע פרויען און אפגעריכט מיט זיי די ווילדסטע אָרגיעס. דאס לאנד האט געקרעכצט אונטער דער לאסט פון די גרויסע שטייערן, וואס זענען געווען בעשטימט אויסצוהאלטען דעם לוקסוס פון דעם דאזיגען „הויף פון בתולות", ווי מען האט עס שפאטיש אנגערופען. די דאזיגע אלע פרויען האבען זיך אפגעגעבען אונצעהליגע מענער, וועלכע זיי האבען דערנאך געהייסען הרג'ענען.

דער בודזשעט אין ירושלים

ירושלים (יט"א) דער בודזשעט-פרעלימינאר פון דער ירושלים'ער שטאט-פערוואלטונג, וואס איז פערעפענטליכט געווארען אין דער „פאלעסטיין גאזעט", זעהט פאר אין לויפענדן יאהר 1935 (1934) איינקונפטען אין דער הויך פון 80.389 פונט, דערונטער א רעגירונגס-סובווענץ פון 16.500 פונט. די הכנסות פון שטייערן און ליצענצען זענען פרעלימינירט אין דער הויך פון 46.230 פונט.

אין דעם בודזשעט-יאהר 33(1932) האבען די הכנסות פון דער ירושלים'ער שטאט-פערוואלטונג בעטראפען 105,942 פונט און אין יאהר 34(1933) —90.218 פונט. דער בודזשעט-עודף אין יאהר 33(1932 האט בעטראפען אנ'ערך 10.000 פונט, פאר'ן יאהר 34(1933 — 6000 פונט און אויפ'ן לויפענדען יאהר איז פארגעזעהן א בודזשעט-עודף פון 1.500 פונט.

גלייכצייטיג איז פערעפענטליכט געווארען דער בודזשעט פון בית-לחם, וועלכער בעטרעפט 4000 פונט, פון יריחו — 621 פונט הכנסות און 806 פונט הוצאות א. אז. וו.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע
פון 630.— זל. אן
ארגאניזירט:
„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33
„ 65, „ 101-20

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אוונט.
זונטאג פון 9-1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2, און 5-8 אוונט.
זונטאג און יום-טוב פון 9-11 בייטאג
און יו"ט 9-1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

שמשון הגבור

פון א. אוסטילער

(5

שפאצירענדיג אין א שעהנעם נאכמיטאג אין דעם טאל שורק, דערזעהט שמשון א יונגע פלשתים-פרוי. איהר בילד-שעהנע פיגור, איהר עראטישער אויסזעהן, איהר וואונדערבארע שטים און קאקעטישע בענעהמונג האבען איהם פשוט פערכישופ'ט.

אמת, ער האט נאך נישט פערגעסען ווי איהרע א פאלקס-גענאסין האט איהם אזוי מיאוס בעטראגען. ער ווייסט אפילו, אז די פרוי איז די גרעסטע בעטריגעריש בעשעפעניש אויף דער גאנצער וועלט. אויך מענשען האבען איהם געווארענט, אז ער זאל אנטלויפען פון דעם דאזיגען כישוף.

אבער דער גיבור איז שוין נישט מעהר פריי. ער וויל אוועק, אבער ער קאן נישט. איהרע שעהנקייט-שטראלען האבען איינגעדרונגען אין זיין ווילענס-קראפט און צעלעכערט. דער אומערקלעכליך זאפטיגער צויבער אין איהרע גלאנצענדיגע אויגען האבען זיין נשמה געפאנגען. יעדער בליק איהרער פערגעסעט דעם פלאקערענדיגען ליבעס-פייער אין זיין ברוסט. יעדער אבר פון איהר ווייסען, צארטען און בויגזאמען קערפער שוואכט אפ זיין הארץ, ער קאן נישט ווידערשטעהען.

א שווערער קאמף שפילט זיך אפ ביי איהם אין הארצען. דער געזונדער פערשטאנד און דאס אפגעשוואכטע הארץ קעמפען אויף טויט און לעבען. ער ווייסט, אז זי איז א בעטריגערין, און אפשר וועט ער נאך דערפאר בעצאהלען מיט'ן לעבען. אבער זי איז דאך אזוי שעהן! וואס איז זיין לעבען אהן איהר? בעסער א שעהנע מינוט מיט איהר, איידער א לעבען לאנג אהן איהר.

דאס אפגעשוואכטע הארץ בעזיגט דעם געזונדען פערשטאנד. און דער שטארקסטער מענש אין דער גאנצער וועלט גיט זיך אונטער צו דער שוואכער פרוי. ער ווארפט אויף איהר א בליק פול מיט רעזיגנאציע און אונטערגעבונג.

די שעהנע און דורכגעטריבענע דלילה, פול מיט ליבע צו איהר פאלק און מיט נקמה-געפיהל צו זייער אומדערבארעמדיגען פערניכטער, דערפיהלט באלד, אז זיין ליבע צו איהר האט פערגיפטעט זיין נשמה. איצט מוז זי זעהען, אז איהר ליבע צו איהם זאל פערניכטען זיין קערפער. זי מוז איינמאל פאר אלעמאל אפרוימען פון וועג דעם גרעסטען אומגליק פון איהר פאלק.

זי ווייסט, אז זיין פאלק פערדאמט זיין ליידענשאפט. זי ווייסט אויך, אז זיינע פאלקסגענאסען פיהלען, אז זי איז זיין נעץ. אבער זי פיהלט גלייכצייטיג און איז אויך איבערצייגט, אז אין איהר שאטען וועט דער וועלט-העלד ווערען א שקלאף. זי ווייסט, אז יעדער קוש איהרער וועט זיין א גיפטיגע פיל, יעדער גלעט מיט דער האנד א פרישער רינג אין דער פערניכטונגס-קייט.

און די פרוי, וועמען ער ליבט מיט לייב און לעבען און פערגעטערט, הויבט אן לאנגזאם, פארזיכטיג אבער זיכער, צו וועבען איהר פערניכטונגס-ציל. די ארעמס, אין וועלכע ער געפינט די זיסטע רוה און אטעמט צופרידען און פריי, הויבען אן פאמעלעך אבער זיכער גראבען זיין קבר.

איהר איינציגער ציל איז — ארויסצובעקומען פון איהם, איז וואס עס ליגט אייגענטליך דער סוד פון זיין איבערמענשליכער קראפט. נאך שטארקער ווערט איהר חשק ארויסצוגעפינען דעם דאזיגען סוד, באלד ווי די עלטסטע פון די פלשתים זענען צו איהר געקומען, איהר געמאכט דעמזעלבען פארשלאג און צוגעזאגט א גרויסע סומע געלד דערפאר.

עס האט נישט לאנג געדויערט און די דורכגעטריבענע דלילה האט פולשטענדיג געוואונען זיין גאנצע צוטרוי צו איהר. אויף א כיטרען אופן האט זי איהם ארויסגעלויען ווי גליקליך זי איז מיט זיינע בצחוקות, און דאס איז פאר איהם געווען דער גרעסטער קאמפלימענט.

אבער דלילה'ן בייסט באר איין געדאנק אין קאפ. זי וויל דערגעהן דעם סוד פון זיין גבורה.. און דאס קומט איהר שוין גארנישט אן אזוי לייכט, אלענפאלס נישט אזוי לייכט, ווי זי האט זיך עס פארגעשטעלט.

אמת, ער איז גאנץ בעהערשט פון איהר, זי קאן טאקע מאכען וואס זי וויל מיט איהם, איהר בליק איז ביי איהם א געבאט, איהר בקשה א בעפעהל. אבער דעם סוד האלט ער טיף בעגראבען אין זיין הארצען און וויל איהם פאר קיין שום זאך אין דער וועלט נישט ארויסזאגען.

דער פערלאנג פון נקמה פאר איהר פאלק, דער חשק צו דער פערשפראכענער סומע געלד און איהר פערזענליכע עקשנות גיבען איהר צו מוט, זי ווענדעט אן אלע מיטלען מיט גוטע און מיט בייזע, מיט ליבליכקייטען און מיט פלומרשט בארוגז'ע בליקען, און ענדליך זאגט איהר שמשון, אז ווען מען זאל נעהמען זיבען פרישע שטריק און איהם בינדען, וועט ער דאן ווערען אזוי שוואך פונקט ווי יעדער געוועהנליכער מענש.

איבערגליקליך, וואס זי האט ענדליך ארויסגעקראגען פון איהם דעם אלע-וויכטיגסטען סוד, איז זי אוועק און האט עס מודיע געווען די פלשתים. האט מען איהר תיכף בעזארגט די נייטיגע שטריק. א מחנה פלשתים האבען זיך פערשטעקט ביי איהר אין הויז, צו זיין גרייט יעדע רגע.

האט זי גענומען די שטריק, און שמשון, מיט א שמייכעל פון ביטול, האט זיך געלאזט בינדען. אבער ווי באר זי האט א געשריי געטון: „שמשון, פלשתים פאלען אן אויף דיר!" — האט ער צעריסען די שטריק, ווי מען צערייסט א פאדעם.

כאטש אין הארצען ביטער ענטוישט פון דעם וואס ער האט איהר אפגענארט, איז זי אבער געווען גענוג כיטרע דאס נישט ארויסצוווייזען. אדרבא, זי האט עס גאר פערוואנדעלט אין א מין וויץ, אז זי האט זיך גלאט אזוי מיט איהם געשפילט זיך אביסעל צו אמוזירען. און שמשון'ס פערבלענדעטע ליבע האט פערדעקט פון איהם דעם אמת.

מיט היגטערליסטיגע שמייכלעריי'ען האט זי צו איהם ווידער אנגעהויבען צוצושטעהן, ער זאל איהר דאך דערצעהלען, אין וואס אייגענטליך עס ליגט דער סוד פון זיין איבערמענשליכער שטארקייט. און שמשון האט איהר געענטפערט, אז ווען מען זאל איהם בינדען מיט פרישע נייע שטריק, מיט וועלכע מען האט נאך נישט געטון קיין שום מלאכה, וועט ער ווערען פונקט ווי יעדער אנדערער מענש.

האט ער זיך געלאזט און זי האט איהם געבונדען, אבער אזוי ווי זי האט נאר אויסגעשריען: „שמשון, פלשתים זענען דא!" — זענען זיי געווארען ביי איהם אין די הענד ווי פלאקס אויפ'ן פייער.

דאס האט איהר נאך מעהר ענטוישט און פריהער אבער נאך מעהר ווי פריהער, האט זי פערבארגען פון איהם איהר ביטערע ענטוישונג, כדי ער זאל נישט בעמערקען איהר אמת'ן מיין. אבער נאך מעהר ווי פריהער, און טאקע אויך מיט א געוויסער מאס נערוועזיטעט, האט זי איהם אנגעהויבען אלץ מעהר און מעהר דאקוטשען, ער זאל איהר דאך ענדליך דערצעהלען דעם אמת.

זי איז דאך, שליסליך, זיין געליבטע — האט זי גע'טענה'ט, און זיי זענען דאך ביידע שוין געווארען איין מענש, האט זי דאך אייגענטליך דאס רעכט צו וויסען אלצדינג וואס ער ווייסט. האט איהר שמשון געענטפערט: „ווען דו זאלסט אויסוועבען מיינע זיבען צעפ מיט א געוועב, אזוי וועל איך ווערען א געוועהנליכער מענש."

ווי באר שמשון איז איינגעשלאפען, האט זי געטון ווי ער האט געזאגט, און זי האט נאך פערפעסטיגט דאס געוועב מיט א פלאקען. אבער אזוי ווי זי האט נאר א געשריי געטון: „שמשון! פלשתים זענען דא!" האט ער זיך אויפגעכאפט פון שלאף און ארויסגעריסען דעם פלאקען צוזאמען מיט דעם געוועב.

(ווייטער מארגען)

גרינדער פון א „יודישער מלוכה" איז אמעריקא

פון ד"ר ש. גוטמאן

דער בעקאנטער ספק־אוואנטוריסט ספק־ענטו־זיאסט דוד הראובני, סוף 15טען און אנהויב 16־טען יאהרהונדערט, האט זיך פארגעשטעלט פארן פויפסט קלעמענס דעם 7טען און זיינע קארדינאלען, ווי אנ„אמבאסא־דאר" פון א יודישע מלוכה, אין צענטראל־ארא־ביע, פון וועלכער ער זאל האבען אויסצופיהרען א דיפלאמאטישע שליחות, פערבינדען אין נאמען פון די מזרח־יודען א בונד געגען דעם סולטאן סעלים 1, וואס האט צו יענער צייט בעהערשט מצרים.

די צייט איז דעמאלט געווען א סכנהדיגע פאר יודען, וועלכע פלעגען געברענט ווערען אויף די אוי־טאדאפעס, אין ליסאבאן, מאדריד, און אנד. ערטער וואו די אינקוויזיציע האט געהאט איהר ממשלה.

איינער פון די נאהענטסטע פון פארטוגאלישען קעניג, דער מאראן פיערא, — דער בעריהמטער קדוש ר' שלמה מולכו — איז מיט דוד הראובני מיטגעפאהרען, ווי א דאלמעטשער אין די הויפען פון איראפע, ווי ביי קארל דעם 5. און אנד. מיט'ן צוועק, צו שאפען א קריסטליכען בונד קעגען די מאכמעדאנער צו בעפרייען ארץ ישראל פאר יודען. ביידע האבען שלעכט אפגעשניטען: איינער איז ע־פענטליך פערברענט געווארען אויפן אויטאדאפע, אלס אנוס און דער צווייטער איז געשטארבען אין תפיסה.

אין 16טען יאהרהונדערט שטרעבט דער בע־ריהמטער הערצאג און געוועזענער מאראן דאן יוסף הנשיא, איינער פון די אנגעזעהענסטע טערקישע הויף־לייט און פינאנסיסטען פון יענער צייט צוערשט צו בעקומען פון דער ווענציאנער רעפובליק עטליכע אינזלען פאר די אנטלאפענע מאראנען, פאר עמיגרא־ציע א טעריטאריע מיט וואס ער בעשעפטיגט זיך — לויט די דאקומענטען פון יענער צייט — גאנץ אינ־טענסיוו און שוין נישט לויט משיחשע אינטענצען. ער זאל עס האבען ענטוויקעלט די תות־בוימער־קולטור ווי א יסוד פאר דער זייד־קולטור אין ארץ ישראל, איהם איז ספעציעל צום דאזיגען צוועק געשענקט געווארען די שטאט טבריה, וואו ער האט גע־האט זיין שלאס. און האט איהם פונאנדערגעבויט.

דערוועלבינגער איז אין דער לעצטער צייט אזש ביז'ן 19. יאהרהונדערט, וואס האט אויף א רעאלען אופן געפרובט קאלאניזירען יודען אין ארץ ישראל. ס'זענען אפילו געווען די משיח'ישע בעוועגונגען פון שבתי־צבי וכדומה, וואס זענען געקומען נאך די גזרות ת"ח ות"ט, אבער דאס זענען געווען עקס־פערימענטען פון מקרב זיין דעם קץ דורך „קבלה מעשיות", און זיי האבען זיך געענדיגט ווי אנדערע משיח'ישע בעוועגונגען מיט א גרויסען בלוט־שטורץ פון יודישען נאציאנאלען יודענטום, מיט א גרויסען שמד, וועמעס רעזולטאטען עס לעבען נאך היינט אין טערקיי און נאהענטען מזרח.

שוין אין אנהויב פון 19־טען יאהרהונדערט, (1804) ווען נאפאלעאן 1. האט בעזעצט מצרים און פון דארט אריבערגעכאפט זיך קיין פאלעסטי־טינע, לאזט ער ארויס א מאניפעסט צו אלע יודען פון נאהענטען מזרח, אז זיי זאלען זיך שטעלען אונ־טער זיינע פאהנען, ובשכר זה וועט ער זיי אוועק־געבען ארץ־ישראל און וועט זיי לאזען שאפען א יודישע מלוכה.

דערפון איז אבער גארנישט געווארען, ווייל ערשטענס האבען יודען זיך נישט געלאזט פער־פיהרען און געבליבען טריי די מלוכות, אין וועל־כע זיי האבען געוואוינט, צווייטענס, האט נאפא־לעאן בכלל געליטען אין מצרים א גרויסע מפלה, זיין פלאן איז אויפגעריסען געווארען דורך די ענג לענדער און ער האט מיט א רעשטעל פראנצויזישע זעלנערס זיינע, געמוזט אנטלויפען צוריק אין פראנק רייך.

אין יאהר 1825 איז דורך א פארטוגעזישען יו־דען אין ניו־יארק מיט'ן נאמען מרדכי עמנואל נח, א מאן מיט א היים יודיש הארץ, דער זוהן פון א פאטער, וואס האט געקעמפט פאר דער פאליטישער בעפרייאונג און זעלבסטשטענדיגקייט פון די צפון־אמעריקאנער שטאאטען, אליין א פאליטיקער און שריפטשטעלער — געמאכט געווארען דער פרוב צו גרינדען א יודישע מלוכה אין צפון־אמעריקע, נישט ווייט פון ניו־יארק, שטאט בופאלא.

די גרונדשטיין־לעגונג און די פראקלאמירונג איז אויסגעפאלען זעהר פייערליך, די קירכען־גלא־קען האבען געקלונגען, הארמאטען האבען געשאסען אויף וויוואט. און בכלל האט עס ארויסגערופען ענטוזיאזם ביי דער קריסטליכער בעפעלקערונג.

די מלוכה האט געזאלט הייסען „אררט", און האט געהאט שאנסען צו ווערען מיט דער צייט איי־נער פון די ענטוויקעלטסטע ווירטשאפט־צענטערן אין די פעראייניגטע שטאטען, צוליב איהרע גוטע קאמוניקאציע־מעגליכקייטען און וואסער־ענערגיע פון גרעסטען וואסער־פאל אין אמעריקא, דעם ניא־גארא־וואסער־פאל אין אמעריקע, דעם ניאגארא־וואסער־פאל, אויף וועלכען דער ענגלישער היסטא־ריקער טאמאס קארלייל האט געזאגט נביאות, וואס איז טיילווייז מקוים געווארען, אז „אט דער וואסער־פאל וועט ליפערן די גרעסטע ענערגיע פאר האנדעל־צוועקען אין דער גאנצער וועלט". מ. ע. נח האט זיך דערקלערט אלס שופט און מנהיג פון אט דער מלוכה אין ארץ־ישראל" — ווי ער האט געשריבען אין זיין פראקלאמאציע.

אט די מלוכה איז אבער נישט אויפגעבויט גע־ווארען, און דער איינציגער ממשות'דיגער אנדענק דערפון איז געבליבען דער גרונדשטיין, וועלכע גע־פינט זיך ביז היינט אינם היסטארישען מוזעי פון בופאלא, אויף וועלכען מ'קען לייענען די זעהר כא־ראקטעריסטישע אויפשריפט. פריהער געהט אין העברעאיש אויפגעשריבען דער פסוק: „שמע ישראל ה' אלקנו ה' אחד" און נאכדעם אין ענגליש.

די סיבה פון אומדערפאלג פון דער אונטער־נעמונג זענען געווען מסתם דאס, וואס יודען אין אמעריקע אליין זענען נאך געווען דעמאלט גאנץ ווייניג און דאס ביסעל, וואס איז יא געווען, איז געווען אסימילירט, און דער מצב פון יודענטום אין דער גאנצער וועלט, בעזונדערס די גרויסע יודישע קבוצים, האבען עס נישט פערשטאנען, סיי צוליב זייער שוואכער בעוואוסטזיניגקייט פון זין פאר אזעלכע זאכען, און בעזונדערס צוליב די שוואכע קאמוניקאציע־מיטלען מיט דער נייער וועלט — אמעריקע אין יענער צייט.

אבער דער דורכפאל מיט'ן יודישען שטאט „אראראט", ענטמוטיגט נישט מרדכי עמנואל נח'ן, און ס'ווערט אין איהם דערוועקט דער גלויבען, אז גראד איצט איז געקומען די צייט אויפצוריכטען א יודישע מלוכה אין ארץ ישראל, און ער געפינט, אז ס'איז דער מאראלישער חוב פון די קריסטען אין דער גאנצער וועלט דאס אויסצופיהרען און מיט־העלפען, און ער ווענדעט זיך דעריבער אין 1844, מיט אנ'אפעל צו דער קריסטליכער וועלט אויפצו־ריכטען א יודישע מלוכה אין לאנד פון די אבות — ארץ ישראל.

וואס הערט זיך אויף דער פראווינץ?

(פון אונזערע קארעספאנדענטען)

קיעלץ.

א מיאוסע מפלה פון א נדן־כאפער

דער היגער בחור ס. ב. האט א לענגערע צייט זיך ארומגעשלעפט מיט אנ'ארים מיידעל. ער איז אין איהר געווען שטערבליך פערליבט, צוליב ארימקייט האט דאס פערליבטע פאר נישט געהאט קיין מעגליכקייט התונה צו האבען און זיך איינצו־ארדענען, ביידע האבען דעריבער בעשלאסען צו פאהרען קיין פאלעסטינע. דארף מען דאך אויך דערצו געלד און פון וואנען צו נעהמען האבען זיי נישט געהאט, זענען זיי געפאלען אויף פאל־גענדע המצאה:

זיי וועלען לפנים ברוגז ווערען און אויפהע־רען זיך וויזען צוזאמען. הייסען וועט עס, אז ער איז זיך מיט דער סימפאטיע פונאנדערגעגאנגען און זי אוועקגעווארפען. דאן וועט ער זיך צו שדכענען צו דער טאכטער פון א היגע רייכע אלמנה, א מיאוסע אלטע מויד, ארויסציהען פון איהר דעם פעטען נדן און אנטלויפען מיט דער געליבטער.

געפלאנט און אויסגעפיהרט. ה' ס. ב. האט טאקע גענומען צוהנדלען און אונטערשמייכלען צו דער דערמאהנטער בוגרות. זי האט זייגע לאקריק־קאמפלימענטען אנגענומען פאר גין־גאלד, נישט געפרעגט קיין שאלות. גלייך געווארען מיט איהם פערלאבט און אוועקגעלייגט אין באנק דעם פעטען נדן אויף ביידענס נעמען.

אין עטליכע טעג ארום האט דער חתן גע־נומען זיין „אוועקגעשטעלטע" געליבטע און אי מיט איהר אוועק אין באנק און פערשטעלענדיג די בענייטעטרין אלס די אמת'ע כלה, האט ער דאס איינגעלייגטע געלט לייכט ארויסגעקריגען און איליג זיך גענומען גרייטען אין וועג אריין.

פאסירט א מעשה, אז גראד אין דער זעל־בער נאכט, ווען דאס געלד איז ארויסגעשווינדעלט געווארען פון באנק, קומט צו דער אמעריטער כלה איהר פערשטארבענער פאטער צו חלום און דערציילט איהר, אז דאס געלט איז פון דער באנק ארויסגעגנבעט געווארען.

צומארגענס באלד אין דער פריה לויפט די בעאומרוהיגטע כלה אוועק אין באנק און ווערט טאקע געוואויער די גאנצע געשיכטע. זי לאזט זיך איבער דער שטאט אויפזוכען דעם תכשיס, ער איז אבער ווי אין וואסער אריי.

די אפגענארטע כלה צוזאמען מיט א פאר־שטייער פון דער באנק האבען זיך דאן געוואנדט אין דער פאליציי. ס'איז תיכף פעראָרדענט געווא־רען פונאנדערצושיקען נאך דעם האניג־פויגעל שטעק־בריף. הארט שוין ביי דער גרעניץ האט מען איהם טאקע געפאקט. דאס געלד האט מען פון איהם צוריק אפגענומען און איהם צוזאמען מיט דער מיטהעלפערין אוועקגעזעצט אויף דער בעשולדיגונגס־באנק.

דאס קרייז־געריכט האט איהם טאקע אני־מעלט אריינגעהאקט א יאהר תפיסה און דער מיט־העלפערין א האלב יאהר. א—ן.

וולאצלאוועק

אויף וואס דער סקארב לייגט אליין א זאיענטשע

דער רואינירטער סוחר ע. ט. האט בעקומען צוגעשיקט פון זיינע אויסלענדישע רייכע קרובים טויזענד פונט בכדי אויפצווייזען דעם ענגלישען קאנסול און אזוי ארום צו קענען ארייטקומען קיין פאלעסטינע אלס קאפיטאליסט.

מכתמא האט זיך וועגען דעם דערוואוסט, ה' ע. ט.'ס א קאנקורענט, אגב א גאנץ שייגער יוד און וועלענדיג אפטון זיין שונא א שפיצעל, האט ער צו וויסען געגעבען דעם אורזשאנד וועגען דער דערהאלטענער מתנה. דער אורזשאנד האט לאנג נישט געטראכט און גלייך געלייגט אנ'ארעסט אויף די טויזענד פונט, פאררעכנענדיג דאס געלד אויפן חשבון פון ע. ט. גרויסע סומע שולדיגע שטייערן.

דער דערמאנטער פאל האט אין שטאט גע־מאכט א שטארקען איינדרוק. מ. א—ר

יצחק בער לעווינזאן (ריב"ל)

צו זיין 75־טער יאהרצייט

עס פאלט איצט אויס דער 75־טער יאהרצייט פון גאר א גרויסען יודישען דענקער, וועלכער האט היים פערטיידיגט דאס יודענטום און געוויזען ריכ־טיגע דרכים פאר'ן יודישען פאלק, — פון ר' יצחק בער לעווינזאן, בעקאנט אלס ריב"ל, וועלכען מען האט אויך גערופען „דער מענדעלסאן פון די רוס־סישע יודען". ער איז געשטארבען כ' שבט ה'תר"כ, וואס איז אויסגעפאלען 12־טער פעברואר 1860.

יצחק בער לעווינזאן איז געבוירען געווארען ערב ראש השנה ה'תקמ"ח (אויסגעפאלען 13־טער אקטאבער 1788), אין קרעמענעץ, רוסלאנד, ער איז געווען דער זוהן פון א רייכער פאמיליע. זיין פאטער, א סוחר פון דידענס, האט שוין געהאט א ברייטען בעגריף פון וועלטליכע לעהרען, און ער האט דעם קליינעם יצחק בער געלערנט נישט נאר גמרא און תנ"ך נור אויך די רוסישע שפראך, און עלעמענטארע וויסענשאפטען אין דער דאזיגער שפראך.

אין דער יוגענד האט ער זיך גענומען שרייבען געדיכטען אין העבראיש, וועלכע זענען אבער נישט געווען קיין בעהויבענע. בעת דער נאפאלע־אנישער מלחמה איז לעווינזאן געווען א דאלמעטשער ביי דעם רוסישען גענעראל גיערס, וועלכער איז געשטאנען קאמענדאנט אין ראדזיוויל. און ווען די פראנצויזישע ארמעע איז ארויסגעטריבען גע־ווארען פון רוסלאנד אין 1812 האט לעווינזאן אנ־געשריבען א פאטריאטישען געדיכט „קול ענ"ת גבורה", וואס איז געווען מעהר מליצה און גראמען, ווי דיכטונג. אבער טראץ דער דיכטערישער שוואכ־קייט פון דעם ליד האט גענעראל גיערס עס געשיקט צו דעם רוסישען אינערן־מיניסטער.

יצחק בער לעווינזאן האט זיך פיל אנגעגעבען מיט שטודירען און האט זיך איבערגעצויגען קיין בראד.

אין בראד איז געווען דער צענטער פון דער השכלה־בעוועגונג, וואס האט געזוכט צו פערשפריי־טען אויפקלערונג צווישען יודען, כדי זיי צו מאכען פאר וועלט־מענשען, האפענדיג, אז דאס וועט ברענגען עמאנציפאציע, פרייהייט און גלייכהייט. און עס וועט אויף אזא אופן געלייזט ווערען דאס יודי־שע פראבלעם. יצחק בער לעווינזאן האט זיך אנגע־שלאסען אין דער בעוועגונג; און ער איז נאכהער געווארען איינער פון די גרעסטע טרעגער פון דער השכלה.

צו דער ענטוויקלונג פון יצחק בער לעווינזאן האט פיל בייגעטראגען ר' נחמן קראכמאל, דער גאון פון דער השכלה, מיט וועלכען ער האט זיך בעקענט אין זאלקיעוו. אין 1817 האט לעווינזאן איבער־געגעבען קראכמאל'ען זיין ערשטען קריטישען עסיי „המזכיר". קראכמאל'ען איז דאס אזוי געפעלען געווארען, אז ער האט בעשטימט בייצוטראגען צו די הוצאות, דאס מען זאל עס פערעפענטליכען. עס איז דאך נישט פערעפענטליכט געווארען אלס בעזונדער ווערק. ער האט עס אבער שפעטער איינגעשלאסען אין זיינע גרעסערע ווערק „תעודה בישראל" און „בית יהודה".

איידער לעווינזאן האט ארויסגעגעבען די גרע־סערע ווערק זיינע האט ער אנגעשריבען א סאטירע אויפ'ן חשבון פון די חסידים „דברי צדיקים", אין וועלכען ער האט א היבש ביסעל אפגעשפעט פון זיי.

זיין גרעסטעס און בעדייטענדעס ווערק איז „תעודה בישראל", וואס איז ערשינען אין 1828. דאס ווערק האט געהאט אנ'אומגעהויערע גרויסע ווירקונג אין יענער צייט. ער האט דארין פערטיידיגט דאס לערנען פון יודען פרעמדע שפראכען, בעזונ־דערס די שפראך פון לאנד. ער האט אויך אנגע־וויזען וועגען ווי צו לייזען פערשידענע פראבלעמען פון דעם דעמאלטדיגען יודישען לעבען אין רוס־לאנד. יצחק בער לעווינזאן איז איבערהויפט גע־ווען כמעט דער ערשטער, וועלכער האט אנגעוויזען, און טאקע אין דעם זעלבען ווערק, אז יודען דארפען איבערבויען זייער לעבען, און זיי דארפען זיך בע־שעפטיגען וואס מעהר מיט אגריקולטור און מלאכה.

זיינע געדאנקען און לעהרען זענען נישט געפעלען געווארען די פרומע און מען האט איהם אנגעהויבען פערפאלגען אויף גאר א נידריגען אופן. מען האט איהם אזוי פערביטערט דאס לעבען, אז ער האט געמוזט פערלאזען קרעמענעץ. וואו ער האט זיך דעמאלט ווידער געפונען. ער האט ארומגע־וואנדערט אין פערשידענע שטעדט און שטעדטלעך, איז קראנק געווארען און איז צוריק געקומען קיין קרעמענעץ א צובראכענער, און ער איז געלעגען צו בעט צוועלף יאהר; אבער קראנקהייט האט ער פארטגעזעצט זיין שטודירען און זיין שריפטשטע־לערישע ארבייט.

עס איז אויך וויכטיג איבערצוגעבען, אז איידער ער האט ארויסגעגעבען זיין ווערק „תעודה בישראל" האט ער עס צוגעשיקט צו דער רוסישער רעגירונג, וועלכער ס'איז גראדע זעהר געפעלען, און זי האט איהם געגעבען א פרייז פון טויזענד רובל, „פאר דעם ווערק אין העבראיש, וואס האט אלס ציל צו בילדען דאס יודישע פאלק".

אלץ אין יענער צייט איז יצחק בער לעווינזאן איינגעלאדען געווארען צו דעם דעמאלטדיגען רו־סישען בילדונגס־מיניסטער, פירסט ליעווען, וועלכער האט געגעבען דעם יודישען דענקער אויף א ברייטען פעהער בנוגע די יודען. פירסט ליעווען האט איהם געשטעלט 34 פראגען בנוגע יודישער רעליגיע און געשיכטע. צווישען די זענען געווען אט אזעלכע פראגען: „וואס איז דער תלמוד?" „פארוואס פער־לירען יודען אזוי פיל צייט אין דורכפיהרען פער־שידענע רעליגיעזע דינים?" „איז עס אמת, אז דער תלמוד פערבאט צו לערנען פרעמדע שפראכען און וויסענשאפטען?" „וואס זענען די חסידים?" „איז עס אמת, אז די יודען ערווארטען, דאס ווען משיח וועט קומען וועלען זיי בעהערשען די וועלט?" „וואס פאר א משיח ערווארטען די יודען?" א. א. וו.

יצחק בער לעווינזאן האט צוגעשטעלט צו פירסט ליעווען קלארע ענטפערס אויף יעדער פראגע. ער האט איהם אויך אנגעוויזען אויף זיין ווערק „תעודה בישראל" און אויף אנדערע וויכטיגע ווערק פון יודישע מחברים.

אין זיין צווייטען גרויס ווערק „בית יהודה" האט יצחק בער לעווינזאן געוואלט געבען א בעגריף דער קריסטליכער וועלט וועגען דאס גייסטיגע יו־דישע לעבען און וועגען די הויכע מאראלישע פרינ־ציפען, פון וועלכע די יודען זענען געלייטעט. אין דעם ווערק האט ער טאקע אויף א זעהר קלארען אופן ערקלערט די יודישע רעליגיעזע פילאזאפיע. דאס ווערק האט געהאט א זעהר גוטען איינפלוס. עס האט אנגעוויזען א פראגרעסיווען וועג פאר יודען און בנוגע יודען.

אין די יאהרען 1833—1834 איז פארגע־קומען אנ'עלילת דם אין זאסלאוו, וואהלין. כאטש יצחק בער לעווינזאן איז דעמאלט שוין געווען קראנק, האט ער דאך אויף דעם קראנקען־בעט גע־שריבען א ווערק „אפס דמים", אין וועלכען ער פער־טיידיגט די בעשולדיגטע יודען און ווייזט צוריק דעם שרעקליכען בלבול. דאס ווערק איז געווען אזוי וויכטיג, אז אין 1840, בעת דעם עלילת דם אין דמשק, האבען סיר מאזעס מאנטעפיארע און קרע־מיע עס געלאזט איבערזעצען אין ענגליש.

פון זיינע אנדערע ווערק איז כדאי צו דער־מאהנען: „ימי צדקי", אין וועלכען ער ווייזט צוריק די פאלשע בעשולדיגונגען געגען יודענטום און געגען תלמוד. און „זרובבל", וואס איז אי א פערטיידיגונג פון יודענטום אי אנ'ערקלערונג וועגען דער וויכטיג־קייט פאר יודען צו היטען די טראדיציאנעלע דינים פון דער תורה.

ער האט אויך אנגעשריבען איניגע ווערק איבער העבראישער עטימאלאגיע און פערגלייכענדע פילאלאגיע.

יצחק בער לעווינזאן האט אויך געהאט א פאזיטיווע בעציהונג צו יודיש, און ער האט אנגע־שריבען א ווערק אין יודיש אונטער'ן טיטול: „די הפקר־וועלט". דאס ווערק איז ביי זיין לעבען נישט ערשינען, מען האט עס ערשט ארויסגעגעבען [illegible] יאהרען נאך זיין טויט, צוזאמען מיט זיין ביאגראפיע.

ער האט איבערגעלאזען אנ'אויפשריפט, וואס מען זאל אויסקריצען אויף זיין מצבה, און אין איהר ווערט צווישען אנדערעס געשריבען: „איך [illegible]

קלאנג־קינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם
— I —
„פאריזער משוגעת"
אין די הויפט־ראלען:
Charles Farrell
און Marguerite Churchill
— II —
„BURZA"
מיט A. Tarasowa אין דער הויפט־ראלע.
אויסערן פראגראם: ספארט־פאראד
אויפן רויטן פלאץ אין מאסקווע
אנהויב 4 נ. ב. שבת און זונטאג 12 בייטאג

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 14 יא אדר א׳ תרצה

פעברואר

זון-אויפגאנג 6.56
זון-אונטערגאנג 4.45

די ערשטע זיצונג פון דער אפעלאציע-קאמיסיע ביי דער פינאנץ-קאמער

די שבועה פון די מיטגלידער פון דער קאמיסיע

נעכטען איז אין קאנפערענץ-זאל פון דער פינאנץ-קאמער פארגעקומען די פייערליכע שבועה פון די נאמינירטע מיטגלידער אין דער אפעלאציע-קאמיסיע און זייערע פארטרעטער.

די שבועה איז אפגעגעבן געווארן דורך 36 מיטגלידער פון דער קאמיסיע און 36 פארטרעטער און איז אפגענומען געווארן דורך דעם פארזיצער פון דער קאמיסיע מיניסטעריאל-אינספעקטאר אלפרעד באגדאשעווסקי.

נאך דער שבועה איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער קאמיסיע סיי פון דער אינדוסטרי-קאמיסיע און סיי פון דער האנדעלס-קאמיסיע.

היינט ווערן פעסטגעשטעלט ווערן אלע 7 סעקציעס.

אונרואיגע שטימונג אויף די מערק פון רויהע באנוועל

(אג) נאך דער שוואכער טענדענץ, וואס האט אין דער פארגאנגענער וואך געהערשט אויף די אמעריקאנער באנוועל-בערזעס, הערשט איצט א זעהר שטארקע שטימונג. דאס אפלעגען דעם מערעפענטליכען דעם פסק-דין וועגען דער גאלד-קלויזולע אויף א אונבעשטימטער צייט בעווייזט נאך נישט, אז דער אורטייל זאל נישט אין די נאהנסטע טעג פארעפענטליכט ווערן. עס זענען דעריבער שוין ארויסגעגעבן געווארן פארארדנונגען וועגען שליסען אלע בערזעס אין מאמענט, ווען עס וועט פארעפענטליכט ווערן דער פסק-דין אין דער גאלד-קלויזולע.

וואס שייך דער לאגע אויפ׳ן לאדזער מארק פון רויהען באנוועל, איז די לאגע געבליבען אונפערענדערט. די אומזאצען זענען ווייטער מיניםאלע און דאס צוליב דער שוואכער ארבייס אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, הגם עס דארף בעטאנט ווערען, דאס די אומזאצען זענען דאך גרעסערע, ווי אין פארגאנגענעם יאהר.

היינט — שטרייק אין דער טריקאטאזש-אינדוסטריע

די נעכטיגע קאנפערענץ האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט

(א) אונטערן פארזיץ פון ארבייטס-אינספעקטאר אינזש. וויזשיקאווסקי איז נעכטען פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען שליסען א קאלעקטיוו-אפמאך פאר דער טריקאטאזש-אינדוסטריע אויפן היי-יעהריגען זומער-סעזאן.

אין דער קאנפערענץ האבען א טייל גענומען פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער-פעראיינען און די פארשטעהער פון ארבייטער-פעראיין.

די פארשטעהער פון דער מיטעלער און דער לוין-אינדוסטריע האבען ערקלעהרט, אז זיי קענען אונטערשרייבען אנ׳אפמאך נאר אויפן בעדינג פון 24 גראשען לוין פאר א קילא פראדוקציע. די ארבייטער האבען פערלאנגט 35 גראשען פאר א קילא.

די פארשטעהער פון דער גרויס-אינדוסטריע האט אבער פארגעלעגט 30 גראשען פאר א קילא. דער אפמאך זאל אבער געשלאסען ווערן נאר אויף 3 וואכען און אין דער צייט זאל מען קענען קומען צו א הסכם.

די ארבייטער זענען דערויף נישט איינגעגאנגען און האבען ערקלערט, אז פון היינט אן טרעטען זיי צו צו א שטרייק אין דער טריקאטאזש-אינדוסטריע, וואו ס׳ארבייטען 2500 ארבייטער.

דער איטאליענישער שטרייק אין אזארקאוו דויערט

(א) נעכטען איז בעקומען קיין לאדז א דעלעגאציע פון דער שלעסערישער מאנופאקטור אין אזארקאוו, כדי צו אינטערוועניר[ען] ביים ארבייטס-אינספעקטאר וועגען ליקווידירען דעם סכסוך און נארמירען די צאהלונגס- און ארבייטס-בעדינגונגען.

צוליב דעם. וואס דער ארבייטס-אינספעקטאר האט ערקלערט, אז ער וועט אנהויבען די אונטערהאנדלונגען ערשט דעמאלס, ווען די ארבייטער וועלען אויפהערען צו אקופירען די פאבריק און וועלען עווענטועל אנהויבען א נארמאלען שטרייק, האבען די פארשטעהער אויפגעפאדערט די ארבייטער צו פערלאזען די פאבריק. א טייל ארבייטער האבען נעפאלגט, די איבריגע זענען געבליבען אין דער פאבריק. היינט פאהרט ארויס קיין אזארקאוו א דעלעגאציע פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, כדי צו ליקווידירען דעם סכסוך.

4 חדשים תפיסה

פאר אנ׳אנפאל אויף „קיבוץ-מזרחי״

דעם 15 יולי איז אין פאביאניץ אויף זאמקאווע 26 פארגעקומען א שמחה אין „קיבוץ-מזרחי״. פלוצלינג זענען אויפן לאקאל אנגעפאלען עטליכע שקצים, דעמאלירט דעם לאקאל און געשלאגען די אנוועזנדע. אלס שולדיגע אין אנפאל זענען דעמאלס ארעסטירט געווארן עדוואַרד זאגורסקי, יוזעף גראבאזש און אורבאנאוויטש. נעכטען איז זייער פראצעס פארגעקומען אין לאדזער קרייז-געריכט. זיי זענען פערמשפט געווארן אויף 4 חדשים ארעסט יעדען.

א יאהר טורמע

פאר אויפהאלטען א פרעהליך הייזעל

(א) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען דארא באקסין פאר אויפהאלטען א פרעהליך הייזעל אויף קאשטשושקי 26. זי איז פערמשפט געווארן אויף א יאהר טורמע און 600 זלאטעס שטראף.

אויספלוגען קיין ווין

דער היגער „וואגאן-לי-קוק״ טיילט מיט די פעראינטערעסירטע, אז דעם 15-טען ד. ח. ענדיגט זיך דער טערמין פון די איינשרייבונגען אויף דעם אויספלוג קיין ווין.

דער אויספלוג, ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, פאהרט אפ פון קאטאוויץ דעם 23 ד. ח. און קומט צוריק דעם 4-טען מערץ. דער פרייז פאר דעם אנטיילנעמען אין דעם אויספלוג איז 115 זל. און נעמט ארום: אנ׳אויסלענדישער פאס, וויזעס, באהן-רייזע אין ביידע זייטען און א קארטע, וואס גיט איהם די רעכט צו געניסען הנחות אויף די עסטרייכישע באהנען, האטעלען און טעאטערן. אויסער דעם צו דער בעקוועמליכקייט פון די אנטיילנעמער, ווערט ספעציעל געלאזט א שלאף-וואגאן פאר א צוצאהלען פון 18 זל.

ביים איינשרייבען דארף מען גלייך בעשטעלען אנ׳ארט אין שלאף-וואגאן, ווייל די פלעצער זענען זעהר בעגרעניצט.

איינשרייבונגען נעמט אן און אינפארמאציעס ערטיילט דאס רייזע-ביורא „וואגאן-לי-קוק״, פעטריקאווער 64, טעל. 170-77.

די פאס-אפטיילונג אין דער דאזיגער ביורא נעמט אן איינשרייבונגען אויף הנחה-פעסער קיין טשעכא-סלאוואקיי אויפ׳ן פראגער יאריד און אויף די קור-ערטער ווי, קארלסבאד און מארינבאד.

זגערזשער 17 יודיש פאלקס-טעאטער זגערזשער 17

הונדערטער מענשען זענען אוועק פון קאסע נישט בעקומענדיג קיין בילעטען אלע זענען בעגייסטערט און ענטציקט פון דער פלאם-פייערדיגער, זינגענדיגער, טאנצענדיגער און פרייליכער

רעגינא צוקער

2 גרויסע שלאגער-אפערעטען

מארגן פרייטאג, 9 אוונט, שבת, 4 נאכמ. קארל צימבאליסט׳ס אויפפיהרונג

ציפקע פייער

אין 4 אקטען 15 נומערן געזאנג.

שבת, 9 אוונט רעגינא צוקער׳ס רעקארד-שלאגער

דאס חזנ׳נדל

אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ מיט א ספעציעלען קינדער-כאר

ס׳נעמען אנטייל: בעזמאן סאניע, פאדערמאן חנה, ראזענבערג ליובא, ראזענצווייג רעגינא, באלבירסקי הערש, נייהויז וואלף, פאלאנסקי חיים, רייכענבערג נתן א. א. כאר און ארקעסטער אונטער דער ליטונג פון קאמפאזיטאר דוד בייגעלמאן. ביים קלאוויר: ש. בלומשטיין.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס-טעאטער.

אוואנטורעס אין געריכטס-זאל

מאכט א גנב׳טע אויסהערענדיג דעם אורטייל פון 3 יאהר תפיסה

(א) דאס שטאטישע געריכט האט אונטערן פארזיץ פון ריכטער ד״ר באליצקי בעטראכט דעם פראצעס געגען דער פראפעסיאנעלער גנבטע אניעלא בירא, וועלכע איז שוין 20 מאל געווען בעשטראפט פאר גנבות.

נעכטען האט די גנבטע ווידער בעקומען א פסק פון 3 יאהר טורמע. אויסהערענדיג דעם אורטייל האט די פערמשפטע אנגעהויבען צו זידלען דאס געריכט. דער ריכטער ד״ר באליצקי האט די ארעסטאנטקע פערמשפט אויף ווייטערדיגע 14 טעג ארעסט פאר די אוואנטורעס און גלייכצייטיג פערפיהרט געגען איהר א פראצעס פאר בעליידיגען דאס געריכט.

Dr. med.

R.Zalcwasser

כירורג

ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

יודיש מאריאנעטען-שפיל
„בערל-שמערל-טעאטער"
אנפיהרונג משה בראדערזאן
אין קאפע „אידעאל" (פעטריקאווער 48)

פרעמיערע פון 2-טען פראגראם א. נ.

נאר נישט געזארגט

שבת, דעם 16. פעברואר ה. י.

עס וועלען געוויזען ווערען לעלקעס-קאריקאטורען פון: דער טערקישער חזן סראל-אכטעט-פאשא חזן כוסה׳חיצקי; אדוואקאט ווייצמעל; דער דייטשע זשאבאטינסקי; בען-בען גוריון; ר׳ סענדערל גראבאך; רעגינע קאנדעל-צוקער; שמעע-שיינדל מרים; יוזעף קאהארלע-שמיד; מעצענאס קאבילען; ר׳ דייבישל מורה מוריני; ד״ר פלויש; דעפוטאטען-פרעזעס ר׳ לייבעל; נח פורים-לוצקי; שבתאי מוהל; איטשע-מאיר קופיעץ און חאווזשעניעץ עקס-קאמער; יול׳קע פאן-לאווניק; שמענדריק עם שמענדריקעביטש; האלעכטע אונגר וואמשעכאוואן; ראצע מיט די צאצע; בערל-שמערל-ברידער; פיניעלע מזיק.

קאנסומציע 1 זל.

טעקסטען: משה בראדערזאן. י. אבערזשאנעק און ח. י. בזשוסטאווסקי. לאלקעס געשניצט — ש. מאבאק. מוזיק ארראנזשירט: דוד בייגעלמאן.

צוגאב-פאבאר

(א) דעם היינטיגען פרייטאג, וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 1, פעטריקאווער 165. עס דארפען זיך שטעלען פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11, 6 ,8 ,5 ,3 ,2 קאמיסאריאטען.

דעם 28 פעברואר ה.י. וועט אויך זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז 2, פעטריקאווער 165. עס דארפען זיך אהין שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט וואס וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראסטווע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: קאספערקעוויטש (זגערזשער 54 י. סיסקאוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), באיארסקי (פושעיאזד 19), ליפיעץ (פעטריקאווער 193), ריכטער (11 ליסטאפאד 86).

פארפאלען

(א) אויף נאווראט 32 איז אויסגעבראכען א שרפה אין א קאמער, וועלכע געהער צום בעזיצער פון דעם הויז גאלף. נאך א שעה ארבייט האבען די פייערלעשער די שרפה איינגעלאשען.

אויף סטאלאווא 38 האט זיך פערסמט מיט ברען-שפירט דער ארבייטסלאזער טישלער אנטאני מוראניאק.

מוראניאק איז געווען א שטענדיגער שיכור, היות ווי ער האט נישט קיין בראנפען האט ער געטרונקען ברען-שפירט, אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אין זאזשעוו 1 איז פערטשאדעט געווארען אויף טויט צוליב א שלעכט איינגעהייצטען אויווען דער ארבייטער וולאדיסלאוו סטאשאק.

אין דער פירמע זיידלער, ציגעל-גאס 66 איז שטארק אפגעבריהט געווארען דער ארבייטער אנדזשעי יוסטיניאק. מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג, סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–וואענד.

וואָס טויג איהר יחוס, וואָס נוצט איהר אינטעליגענץ

אַ מאַן דאַרף זי אַ רייכען, מעג ער זיין אַ פּראָסטאַק קוים — ווערט ער אַ קבצן, שלאָגט זי מיט איהם באַלד „כפּרות"

(טרויעריגער סוף פון אַ שענהייט)

מיט אַנ׳ערך 25 יאָהר צוריק, איינמאָל אין אַ זומערדיגען שבת פאַרנאַכט, האָט זיך בעוויזען אויף דער שפּאַציר־גאַס פון אַזאַרקאָוו אַ יונגע, שלאַנקע, רייצענדע שיינע עלעגאַנט־געקליידעטע פרוילין.

פון ערשטען בליק אויף דער „הימלישער שיינהייט" אין די שטעטעלדיגע פּאַציעטאַריע, וועלכע האָט דאַמאָלס אויסגעמאָסטען אין דער לענג און ברייט ביידע טראָטואַרען־גאַס, ממש אַוועקגעפּגרט, די אָנגעזעהענסטע יונגעלייט האָבען אַוועקגעלייגט זייער אַמביציע און ווירדע און ווי די ביהנען זיך געלאָזט נאָך איהרע טריט.

באַלד איז דער עולם דערגאַנגען, אַז דאָס „מלאַכ׳ל" איז סך הכל אַ בת יחידה פון עפּעס אַנ׳אַרענדאַר, וועלכער האָט זיך ערשט פאַר אייניגע טעג בעזעצט אין שטעטעל.

הגם קיינער האָט נישט געוואוסט, צי די משפּחה איז אַ פערמעגליכע אָדער אַ קבצנ׳דיגע, אַ יחוס׳דיגע אָדער אַן איינפאַכע און צו די בעלדבריטע גופא איז אַנ׳אינטעליגענטע, פיין ערצויגענע אָדער פערמאָגט נישט מעהר, ווי דאָס געטאַקטע פיגור מיט׳ן זיבען־חנ׳ענדיגען פנימ׳ל, האָבען באַלד אין זעלבען שבת צו נאַכט׳ס די שענסטע יונגעלייט פון שטעטעל גענומען אַנשיקען צו די עלטערען שדכנים און צוגעזאָגט דאָס „בריליאַנטעל" ממש איבערצוגילטען.

דאָס „ליאַלקעלע" האָט דערשמעקט, אַז ס׳שטעלט זיך פאַר איהר אַ „קאָנקורס" האָט זי אָנגעהויבען צו דרייען מיט׳ן נעזעל. ענדליך האָט זי זיך אָפּגעשטעלט אויף צוויי פּראָפּאָזיציעס: די ערשטע איז געווען אַ יונגערמאַן סאַמעט און זייד, איינגעטיגקט אין יחוס און דערצו אַ בעל־פּרנסה, דער צווייטער קאַנדידאַט דאַוענען איז געווען אַ יונג אַ פּראָסטאַק, פון נישט קיין איבעריג מורינה׳דיגע היים אָבער מיט אַנ׳אָנגעפּראַפּטען זאַק געלד.

לאַנג האָט זיך די „מיס אַזאַרקאָוו" נישט געקווענקעלט און זיך דעצידירט צום רייכען און פעטען כליסטאַק, אַלע איבעריגע אַמאַטאָרען האָבען מיט האַרצווייטאָג געמוזט רעזיגנירען פון זייער „אידעאַל".

אין קורצען איז פאַרגעקומען די חתונה פון שיינעם מיידעל מיט׳ן רייכען יונג.

אונטערן איינפלוס פון יונגען ווייבעל איז דער מאַן געוואָרען גאָר אַנ׳אַנדערער מענש, ער האָט זיך גענומען צו לערנען, צו בילדען, צו לייענען, ער איז געוואָרען אידעלער און געזעלשאַפטליכער. 20 יאָהר האָט דאָס פּאָרפאָלק אַזוי אָפּגעלעבט; געהאַט קינדער, די קינדער זענען אויסגעוואַקסען, דאָס רעדעל האָט זיך אָבער פּלוצלינג אַ דריי אַראָפּגעגעבען, דער מאַן האָט זיך פאַרפּלאָנטערט אין אַ רייהע פּאַטאַלע געשעפטען אַזוי, אַז אין אַ שיינעם העלען טאָג האָט זיך דאָס ווייבעל אַרומגעזעהען, אַז ער איז געוואָרען אַ קבצן און ער וועט איהר שוין נישט קענען געבוגען טון.

וואָס וועט זי פאַרברענגען מיט אַ פּענטאַק! זי האָט דעם מאַן אָנגעהויבען צו פאַרביטערען די טעג אַזוי לאַנג, ביז ר׳האָט איינגעוויליגט איהר אָפּצוגט׳ן. דאָס שיינע ווייבעלע האָט פאַרלאָזט די היים מיט די דערוואַקסענע קינדער און איז פאַרשוואונדען געוואָרען פון אַזאַרקאָוו, אָבער נישט אויף לאַנג....

די גרושה האָט זיך דערווייל דערמאָנט אין יענע מיידעל׳שע צייטען, ווען זי האָט מיט׳ן ערשטען שאָס איינגענומען אַלע אַזאַרקאָווער יונגעלייט, ווען די שענסטע שידוכים זענען געלעגען ביי איהרע פיס, אַמלעגנסטען האָט זי אָבער געטראַכט וועגען יענעם מורינה׳דיגען יונגערמאַן, דעם צווייטען קאַנדידאַט אויף איהר האַנט, וועלכען זי האָט בלויז צוליב זיין אָרימקייט אָפּגעוואָרפען. מעגליך, אַז שוין לאַנג איך אפשר באַלד פון דער ערשטער מינוט אַז האָט זי וועגען איהם געטרוימט און אפשר נישט בלויז געטרוימט, נאָר טאַקע אויך זיך געטראָפען מיט איהם און געוויסע בעציהונגען.

ער איז אָבער די גאַנצע יאָהרען געווען אַ קבצן און געהאַט אַ פרוי מיט קינדער, טאַ וואָס פאַר אַ צוועק האָט דאָס געהאַט פאַר דעם פּראַקטישען ווייבעל אַנצוהאַלטען מיט איהם אַפּענע בעציהונגען און איינצורייסען מיט אַ וועלט און נאָך צו רידיקירען מיט דער רייכע" היים?

לעצטענס האָט זיך אָבער געשאַפען אַזאַ לאַגע אַז אין דער זעלבער צייט, ווען איהר מאַן איז געגאַנגען אַראָפּ, איז יענער געגאַנגען אַרויף, ער איז געוואָרען דער גרעסטער נגיד פון שטעטעל, גראַד האָט זיך אויך אַזוי געמאַכט, אַז זיין ווייב איז קראַנק געוואָרען אַ קורצע צייט געקרענקט און אַוועקגעשטאָרבען...

די שיינע גרושה האָט דעריבער אויסגענוצט אַ גינסטיגע געלעגענהייט און חתונה געהאַט מיט׳ן רייך געוואָרענעם אַלמן. דאָס פּאָרפאָלק האָט זיך געפילט גליקליך, וואָס דער גורל האָט זיי ענדליך פאַרבינדען.

איז עס אָבער די ערשטע ערימטען מאַן האָט זי גענצליך פאַרגעסען אויך מיט די פאַרלאָזענע קינדער האָט זי זיך מעהר נישט געוואָלט אינטערעסירען. איבעריגענס האָט דער געג׳גט׳ער מאַן צוזאַמען מיט די פאַרלאָזענע קינדער פאַר חרפּה זיך באַלד אַריבערגעצויגען קיין לאָדז.

ס׳איז פאַרביי עטליכע יאָהר, דער קריזיס האָט זיך פאַרשאַרפט, הונדערטער גבירים זענען געוואָרען אָרימע־לייט און ענצעלנע פאַראָרימטע האָבען זיך צוריק אַרויפגעכאַפּט אויפ׳ן פערדעל, אַט אַזעלכע קונצען האָט דער גורל אָפּגעאַרבייט מיט׳ן געוועזענעם און איצטיגען מאַן פון דערמאָנטען שיינעם ווייבעל. דער איצטיגער האָט זיך צוריק אויסגעגליטשט און ווידער געוואָרען אַנ׳אָרימאַן, בעת דעם געג׳גט׳ען האָט דאָס מזל ווידער אָנגעהויבען צוצושפּילען, ער האָט זיך שנעל אַרויפגעאַרבייט און צוריק געוואָרען אַ גביר.

נישט געקוקט אויף די 25 פאַרהייראַטע יאָהרען, וועלכע האָבען זיך שטאַרק געלייגט אויפ׳ן פנים פון שיינעם ווייבעל, האָט איהר ווייטער נישט געגליסט שלום צו מאַכען מיט׳ן גורל פון איהר מאַן, אַזוי ווי ער איז געוואָרען אָרים און זי איז שוין נישט געווען ביכולת ווייטער צו פיהרען אַ ברייט און רייך לעבען, האָט זי מיט איהם לענגער נישט געוואָלט וואוינען און געפאָדערט אַ גט.

איבעריגענס האָט זי זיך דערוואוסט, אַז דער געג׳גט׳ער מאַן איז צוריק רייך געוואָרען און זי האָט דעריבער אָנגעהויבען צו קלערען אַנ׳עצה, ווי אַזוי זיך מיט איהם צוריק צו פאַרבינדען, געדענקענדיג, ווי שטאַרק ער האָט זי געליבט און ווי שווער און שמערצליך ער האָט זיך מיט איהר געשייד, איז זי געווען זיכער, אַז דאָס צוריקפאַרבינדען זיך וועט איהר גאָרנישט שווער אָנקומען. יעדענפאַלס האָט זי גערעכענט וועלען איהר דערצו די קינדער מיטהעלפען.

די פרוי האָט זיך טאַקע אויף דעם חשבון געג׳גט. אַרויסגעוויזען האָט זיך אָבער, אַז זי האָט זיך פאַררעכענט.

וויפיל פּרובען זי האָט נישט געמאַכט מיט איהם צו קומען אין קאָנטאַקט, האָט ער אַלע מאָל איהרע ווענדונגען קאַטעגאָריש אָפּגעוואָרפען, אויך די קינדער האָבען פון איהר נישט געוואָלט מעהר וויסען.

זעהענדיג, אַז צוריקצוקומען צום געג׳גט׳ען מאַן וועט זיך איהר נישט איינגעבען און צוריקצוגיין צום צווייטען מאַן האָט איהר שוין די אַמביציע נישט ערלויבט איז זי אַריינגעפאַלען אין אַזאַ דעפּרעסיע, אַז זי איז אַנימעל אוועק אין טויער פון ערשטען מאַנס הויז און אויסגעטרינקען אַ גרויסע דאָזע שאַרפען גיפט.

איידער די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע איז אָנגעקומען איז זי שוין געווען טויט.

ארגוס.

BIURO RACHUNKOWO-POWIERNICZE
Sp. z o. o. WARSZAWA, ul. Św. Krzyska 25
אָפּטיילונג אין לאָדז: פּיעטריקאָווער 91, וו. 5, טעל. 257-57
פירט־איין און פיהרט בוכפיהרונג גאַראַנטירט פאַר ריכטיגקייט
פאַר ה״ה סוחרים, אינדוסטריעלער, האַנדווערקער, פּערזאָנען, וועלכע
פיהרען אויס חרייע פּראָפעסיעס א. ז. וו.
מינימאַלער חודש׳ליכער אָפּצאָהל.
אומזיסטע פּראָיעקטען צו אָרגאַניזירען די בוכפיהרונג.
366

רעפּרעזענטאַנץ־טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי"
ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

גאַסטשפּילען
סוג׳ם בערימטען יודיש־דייטשען קינסטלער, פּרעמיער פון ריינהאַרד־ און פּיסקאַטאָר־טעאַטערען
אַלעקסאַנדער גראַנאַך
היינט, דאָנערשטאָג, 9.30 אָווענד
הנחה־פאָרשטעלונג
איינהייטס־פּרייזען
אַלע בילעטען אין פּאַרטער נור 1 זל.
די געלע לאַטע
אַקטועלע צייט־פּיעסע מיט אַלעקסאַנדער גראַנאַך אין דער הויפּט־ראָל.

מאָרגען פרייטאָג
מיט אַלעקסאַנדער גראַנאַך
וועלט-געוויסען!

דינסטאָג, דעם 19 פעברואַר
פייערליכע פּרעמיערע
„שיילאָק"
מיט אַלעקסאַנדער גראַנאַך
אין דער טיטעל־ראָל.

פון דער עמיגראַציע-געזעלשאַפט „יעאס"

עס ווערען געזוכט פאָלגענדע פּערזאָנען: פראַנציאַ ווישנעפּאָלסקי, קינדער בעלאַ און פּערל. קאַץ־גאָלפמאַן, קינדער סאָלאָמאָן און מאַנועל. אַלעקסאַנדראָוויטש־פּרעשטשאַנסקאַ שרה. רוטמאַן דאָבאַ, הערש לייב, וועלטשער ראָסאַ (יוסף), קאַירעאָ אברהם, באַיאָוואָויל דוד, שהאַרר אברהם, קלאַרמאַן חיה, מרדכי, רחל, הערצקע. וועגען זייערע עמיגראַציע אַנגעלעגענהייטען נאָך טשילי.

רחל גאַמפּעל און איהרע 3 קינדער וועגען זייערע עמיגראַציע אַנגעלעגענהייטען נאָך בראַזיליען.

ווילדער בערוך דרעוונאָווסקאַ 6, אַלטמאַ שרה לוואָווסקאַ 14, זיסקינד זאַנגער שרודמיעסקאַ 68, צעלוויאַסקאַ אַל. מאַי 40, גריצמאַן מלכה גיטל סט. רינעק 4, ווינער מלכה מיצלסשאַרסקיעגאָ 28, הערצקאָוויטש בערנאַרד לעגיאָנאָוו 40, וועגען דיעות פון זייערע קרובים אין אויסלאַנד.

ווראָבלעווסקאַ גאָלדע ראָצע סקווערראָווא 18, וועגען איהרע עמיגראַציע אַנגעלעגענהייטען נאָך די פאַראייניגטע שטאַטען.

די אַלע אויבענדערמאָנטע דאַרפען זיך מעלדען אין ביוראָ פון „יעאָס" אויף דער נייער אַדרעס לאָדז, שענקעוויטשאַ 26 (פריהער פּיעטריקאָווער 83) (אין לאָקאַל פון „וויזאַ").

דאָס ביוראָ איז טעטיג יעדען טאָג פון 10—2

ר. אייזראַעל

דער בערזען=סוחר

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

116

— איך ערקלער דיר נאָכאַמאָל, האָט דזשאַן געזאָגט צו אוסטענען, אַז איך ערלויב דיר צו זאָגען אַליץ, וואָס דו ווילסט, און וואָס דו קענסט, איך וועל צו דיר קיין שום טענות נישט האָבען.

— אָבער מיסטער קיסטער, איך קען דאָך נישט, איך פערשטעה נישט, וואָס איהר ווילט פון מיר, איהר פון איין זייט און דער אינספּעקטאָר פון דער אַנדערער זייט, דאָס איז דאָך אַ פּשוט׳ע אינקוויזיציע, פאַרוואָס פייניגט איהר מיך?

פאַר זיעם שווערען פערשטאַנד פון אוסטענען, איז ווירקליך געווען זעהר שווער צו פערשטעהן, וואָס דו קומסט פאָר. ער האָט נישט געקענט זיך אָריענטירען צי דזשאַן קיסטער מיינט ערנסט דערמיט, וואָס ער הייסט איהם אויסזאָגען אַליץ, אוסטען האָט זיך געדרעהט אויף זיין שטוהל הין און צוריק, ער איז געוואָרען שטאַרק אונרוהיג און צום סוף געזאָגט:

— מיסטער קיסטער, אויב איהר ווילט ווירקליך אַליץ דערצעהלען, צוליב וואָס גיט איהר מיר דאָס איבער, פאַרוואָס זאָלט איהר דאָס אַליין נישט טון?

— אייגענטליך ביזטו גערעכט, אוסטען, איך וועל זשע באמת בעסער מאַכען פאַר דיר, איך וועל קענען אַליץ בעסער און בולט׳ער שילדערן ווי דו וועסט דאָס מאַכען מיט דיין שווערען פערשטאַנד.

דער אינספּעקטאָר איז געווען שטאַרק צופרידען מיט דעם דאָזיגען אויסגאַנג. ס׳וועט ווירקליך זיין פיל לייכטער און בעסער זיך צו אָריענטירען אויב דזשאַן וועט אַליין אַליץ אויפגעבען, פון אוסטענען וועט מען ערשט דאַרפען יעדען פּרט אַרויסציהען ווי מיט צוואַנגען, ביי דזשאַנען, דעם געניטען פּאָליציי־בעאַמטען, וועט דער ענין געהן גלאַט, ער וועט נישט רעדען צו ווייניג און נישט איבעריג, די עווענטועלע בלויזן וועט מען קענען שפּעטער דערפילען דורך דעם פערהער פון אוסטענען און פון ראָבערט׳ן.

— גוט, האָט דער אינספּעקטאָר געזאָגט, אויב איהר געפינט פאַר נויטיג, אַז איהר אַליין זאָלט אָנגעבען דאָס, וואָס איך דאַרף, וואָלט איך אוסטענען איצט געקענט בעפרייען פון דעם פערהער.

— איהר קאָנט דאָס רוהיג טון, האָט דזשאַן געזאָגט, אוסטען איז מעהר נישט נויטיג, איך וועל אייך געבען פיל מעהר פּרעציזע ערקלערונגען, ווי דער דאָזיגער טעמפּער בחור.

אוסטען איז אָפּגעפיהרט געוואָרען צוריק אין טורמע, הגם ער האָט פּראָטעסטירט פאַרוואָס מען האָט איהם אַרעסטירט אין דער צייט, ווען ער איז אין איצטיגען מאָמענט דאָ אַהערגעבראַכט געוואָרען נאָר צו העלפען דער פּאָליציי.

— איך ווייס דערפון, האָט דער אינספּעקטאָר געענטפערט, און וועל נישט פערגעסען אייך דאַנקבאַר צו זיין דערפאַר, איהר קענט זיין גאַנץ רוהיג, אַז איך וועל נישט דערלויבען, אַז ס׳זאָל אייך עפּעס שלעכטס געשעהן, איך בעצאָהל שטענדיג פאַר אַ טובה מיט אַ טובה, וועגען דעם ווייסט דזשאַן קיסטער אויך, דערווייל טוט רוהיג־וואָס מ׳הייסט אייך, איהר וועט לאַנג נישט וואַרטען אויף אייער בעפרייאונג. ס׳איז אָנבעלאַנג דערפון, וואָס פאַרא ערקלערונגען ס׳וועט געבען דער אַרעסטירטער דזשאַן.

— איך וועל געבען אַזעלכע ערקלערונגען, וועלכע וועלען מאַכען איבעריג אוסטענ׳ס פערבלייבען אין אַרעסט, דערויף קענט איהר זיך פערלאָזען.

— איז דאָך גוט, געהט אוסטען, איך וועל אייך נישט פערגעסען.

אוסטען האָט זיך בערוהיגט און איז אוועק אין דער געזעלשאַפט פון די פּאָליציאַנטען, דאַן האָט דזשאַן זיך געווענדעט צום אינספּעקטאָר:

— גיט מיר אַ בויגען פּאַפּיר, איך וועל אייך שריפטליך איבערגעבען מט מיין אונטערשריפט אַליץ וואָס איך האַלט פאַר נויטיג איבערצוגעבען און אַליץ, וואָס איהר האַלט פאַר נויטיג פון מיר זיך צו דערוויסען.

— דער אינספּעקטאָר האָט גאָרנישט געענטפערט, נאָר האָט אונטערגערוקט דזשאַנען אַ בויגען פּאַפּיר, דזשאַן האָט זיך אוועקגעזעצט שרייבען און דער אינספּעקטאָר האָט מיט דער גרעסטער אונגעדולד געוואַרט אויף דעם, וואָס דזשאַן וועט אָנשרייבען.

קאַפּיטעל 27

פרוי רובין וואַרט אויף ראָבערט׳ן

שולמית רובין איז אַהיימגעקומען פון דעם נאַכט־שפּאַציר, וועלכען זי האָט געמאַכט מיט ראָבערט׳ן, זי איז געווען שטאַרק דענערווירט פון דעם פאַל מיט דזשאַן קיסטער.

— דאָס איז מערקווירדיג, האָט זי זיך געטראַכט, וואָס דאָ קומט פאָר, דער דאָזיגער דזשאַן קיסטער, וועלכער האָט אויפ׳ן געוויסען אַזעלכע מורא׳דיגע פערברעכענס, איז איינער פון די העכסטע פּאָליציי־בעאַמטע און דערביי האָט ער נאָך די חוצפּה מיר נאָכצושפּיאָנירען און זיכען אויף מיר חטאים, ער האָט געהאַט די חוצפּה מיר נאָכצוגעהן און איך האָב דאָס אפילו נישט בעמערקט, דער דאָזיגער ראָבערט האָט ווירקליך אַ נאַז ווי אַ הונד. ער האָט איהם נישט געזעהן, נישט געהערט נאָר דערפיהלט. ווען ראָבערט פּאַקט איהם נישט, וואָלט מיט מיר געווען שלעכט, אַז ער האָט די מאַכט אין דער האַנד, אַז איך וואָלט נישט געקענט צו קיינעם צוקומען, אַז ער וואָלט מיך אין זיינע טורמע לעבער ערמאָרדעט, נאָך איידער איך וואָלט געקומען אין די הענד פון אַ ריכטער אָדער פון געריכט.

זי איז געווען אַזוי שטאַרק דענערווירט פון דעם פאַל, אַז זי האָט גאָרנישט געקענט קומען צו זיך, זי האָט אַריינגערופען איהר דינסטמיידעל און זיך געהייסען מאַכען אַנ׳איינשפּריצונג פון מאָרפיום, דאַן האָט זי זיך אַוועקגעזעצט אויף דער סאָפע און גערוהט אַנ׳ערך 10 מינוט, זי האָט זיך פויל אויפגעשטעלט, אויסגעצויגען איהרע גלידער און איז געווען פולשטענדיג רוהיג, דער מאָרפיום האָט אָנגעהויבען ווירקען אויף איהר געמיט און קערפּער און האָט זי אַריינגעבראַכט אין אַנ׳אויסגעצייכענטער שטימונג. איצט איז זי געווען פעהיג צו טראַכטען און נאָכצוטראַכטען, איצט האָט זי אָנגעהויבען צו בעגרייפען די לאַגע, אין וועלכען דזשאַן קיסטער געפינט זיך.

— ניינציג פּראָצענט, האָט זי געזאָגט צו זיך אַליין, איז ער אויף יענער וועלט, אָבער די איבריגע צעהן פּראָצענט...

— ניין, דאָס איז נישט מעגליך, ער וועט זיך שוין פון דאָרט נישט אַרויסדרעהען, ראָבערט וועט דערצו נישט דערלאָזען, נישט פון מיינעטוועגען וועט ער דאָס טון, אָבער ער אַליין איז דאָך אויך אין געפאַהר, אויב דזשאַנען וועט זיך איינגעבען אַרויסצוקומען פון דער געפאַנגענשאַפט, אין וועלכער ער איז אַריינגעפאַלען, איבעריגענס דוכט זיך מיר, אַז פון דאָרט איז דאָך קיינער נישט צוריק אַרויסגעקומען. זי איז איצט געווען רוהיג און האָט געהאַט די מעגליכקייט צו טראַכטען וועגען איהר צוקונפט. זי האָט נישט געוואַרט אויף קיינעם, זי האָט זיך נישט געריכט, אַז אימיצער זאָל צו איהר דעם היינטיגען טאָג קומען, זי האָט קיינעם נישט בעשטעלט און זי האָט גערעכענט אָפּצורוהען דעם גאַנצען טאָג. דאָס האָט זיך אָבער נישט איינגעגעבען, זי איז אַריין אין שטוב, וואו ס׳איז געשלאָפען דאָס קליינע מאַשעלע, זי האָט זיך אַריבערגעבויגען איבערן קיגל און געוואָלט אַ קוש געבען אויפ׳ן שטערן...

(פאָרטזעצונג קומט)

אורטייל אין פראצעס פון די „מאכערס״

(א) ווי מיר דערוויסן זיך, וועט דער אורטייל אויף דעם פראצעס פון די „מאכערס״, אלי זיידע און זיינע ביידע זיהן ארויסגעטראגען ווערען ערשט היינט.

גנבות

פון סאקאלאווסקיס וואוינונג אויף קראשעווסקיעגא 20 האט מען ארויסגעגנבעט 2500 זלאטעס אין מזומן און אקציעס.

אין קאלאניאל-געוועלב פון אלי סקורניצקי אלט-שטאט 10 האבען גנבים ארויסגעגנבעט 7 קאסטענס טיי און קאווע פאר 3000 זלאטעס.

פון חיים זאלדבערגס וואוינונג אויף לוטאמירסקא 10 האבען גנבים ארויסגעגנבעט פערשידענע זאכען פאר 260 זל.

פון עליאש שטשעטשינסקיס וואוינונג אויף גדאנסקא 76 האבען גנבים ארויסגעגנבעט פערשידענע חפצים פאר 500 זל.

פון וויינבערג׳ס קאלעקטור אויף פיעטריקאווער 165 האבען גנבים ארויסגעגנבעט א קאסעטקע, אין וועלכער ס׳האט זיך געפונען 50 זל.

„בירא-בידזשאן״ קירצליך אין א לאדזער קינא

די יודישע פאלקס-מאסען זענען לעצטענס פעראינטערעסירט מיט דער ענטוויקלונג פון בירא-בידזשאן. ביראָ-בירזשאן, וואס געפינט זיך אין סאוויעט-רוסלאנד אויף דער מאנדזשורישער גרעניץ, איז היינט צו־טאג א אויטאנאמע יודישע רעפובליק, וואס צעהלט שוין אנ׳ערך 50 טויזענט יודישע איינוואוינער. די בעקאנטע סאוויעטישע פילם-אפעראטארען האבען איצט פערענדיגט א הערליכען רעפאָרטאזש-פילם געזונגען און גערעדט אין דער יודישער און רוסישער שפראך פון לעבען פון די יודען אין דער ערשטער יודישער רעפובליק אין סאוויעט-רוסלאנד. דער דאזיגער פילם וועט זיכער פעראינטערעסירען די ברייטע שכטען פון די קינא-בעזוכער.

דער דאזיגער נייער סאוו. פילם א. נ. „בירא-בידזשאן״, וועלכער ענטפלעקט די קאלאניזאציאנס-ענטוויקלונג און לעבען פון די יודען, וועט קירצליך דעמאנסטרירט ווערען אין קינא-טעאטער „מיראזש״.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען טעאטער „סקאלא״ ווערט היינט דאנערשטאג געגעבען די פרעמיערע א. נ. „דער און יענער״ פון ס. קיעדזשינסקי

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי —	—	—	99.00
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע	—	47.00
4 ”	דאלארובקא	—	54.40
7 ”	סטאביליזאציע	(אמ.)	72.75
5 ”	ווארשאוער ס.ב.	1934	62.38
5 ”	לאדזער		54.40
ענגלישער פונט	—	—	25.92
דאלאר אפיצ.	5.30	נישט אפיצ. —	5.27
גאלד-דאלאר —	—	—	8.88
גאלד-רובל —	—	—	4.55
דייטשער מארק	—	—	2.02

דעם ראדאשיצער רבינס זוהן קאלמיש פינקלער בעגריסט דעם קעלצער וואיעוואדע אין נאמען פון דער יודישער גמינע און האלט א בעגריסונגס-רעדע.

זאלען זיך די יודישע האנדווערקער פערטראכטען?

(צו דער דיסקוסיע וועגען אנטייל פון יודישע פערטרויאונגס-מענער אין די לוסטראציע-קאמיסיעס)

די פראגע צו די יודישע האנדווערקער דארפען אנטייל צו נעהמען אין די לוסטראציע-קאמיסיעס וואס די האנדווערקער-קאמער שאפט איז א זעהר וויכטיגע, אזעלכע, וואס מען קען נישט גלייכגילטיג אוועקמאכען מיט דער האנד.

צוגעהענדיג צו דעם ענין מוז מען זיך שטעלען די פראגע, וואס קענען די לוסטראציעס בכלל געבען דעם יודישען האנדווערקער, (ווענען די קריסטליכע האנדווערקער, קען מען נישט רעדען, ווייל דער רוב קריסטליכע ווארשטאטען זיינען שוין לעגאליזירט) צי וועלען די קאמיסיעס בייטראגען צו פערבעסערונג אין דער יודישער מלאכה, אויף דעם קען מען מיט א ריין געוויסען ענטפערען, אז ניין! דאס האט שוין די פראקטיק בעוויזען, דאס שליסען פון עטליכע הונדערט יודישע ווארשטאטען וועט נישט בלויז, נישט פערבעסערען די קאניונקטור, נאר פערערגערען: דער נישט לעגאלער בעל מלאכה וועט סיי ווי סיי ווייטער פיהרען זיין פאך, נאר מעהר בעהאלטען און דאמאלס וועט ער זיין מעהר קאנקורענט ווי ביז איצט.

איצט וועלען מיר צוגעהן צום ענין גופא: בעת די קאדענץ פון דער פאריגער פערוואלטונג פון דער האנדווערקער-קאמער זענען שוין פאר'גע-קומען לוסטראציעס. די לוסטראציעס זענען איין א געוויסע מאס געווען נוציליכע בעלעבענדע. די אויפגאבע פון די דאמאלסדיגע לוסטראציע-קאמיסיעס איז געווען, צו שטויסען דעם בעל-מלאכה צו לעגאליזירען זיין ווארשטאט און דערצו האט דער בעל-מלאכה נאך געהאט די מעגליכקייט. די קאמיסיע האט בעת די לוסטראציע געגעבען דעם נישט לעגאליזירטען האנדווערקער א טערמין אדורכצופיהרען די לעגאליזאציע, דאמאלס איז דאס געווען א טובה פאר א כלל און דאך זענען אויך דאמאלט געווען געגנער בלויז דערפאר, וואס עטליכע צעהנדליג האנדווערקער האבען בעצאהלט א געלד-שטראף.

וואס אבער האט די אויפגאבע די איצטיגע לוסטראציע-קאמיסיע; דעם 31-טען דעצעמבער 1934 האט זיך ענטגילטיג געענדיגט דער טערמין פון לעגאליזירען די ווערקשטעלען און נאר די וואס האבען ביז דיזן טערמין איינגעגעבען א בקשה, האבען דאס רעכט ביז ענדע מערץ אפען צוהאלטען זייער ווערקשטעל, האגעגען די וואס האבען נאך אזא בקשה נישט איינגעגעבען, האבען נישט קיין רעכט מעהר צו פיהרען קיין ווערקשטעל. די אויפגאבע פון דער קאמיסיע וועט זיין אויפצוזוכען די אומלעגאלע ווארשטאטען, און אזעלכע איבערגעבען ווי מען דארף כדי אזא ווארשטאט באלד צו שליסען.

איצט שטעלט זיך די פראגע צי דארפען טאקע יודען אנטייל צו נעהמען אין אזעלכע לוסטראציע-קאמיסיעס. צי האבען די פארשטעהער וואס, ווילען אנטייל נעהמען אין די לוסטראציעס, זיך אפגעגעבען א דין-וחשבון וועגען דעם, צי זעהען זיי נישט פאר די פאלגען, פון דער זאך, ווייל די פאקטישע ראל, וואס די קאמיסיעס וועלען שפילען, וועט זיין נאר אויפצוזוכען די אומלעגאלע יודישע ווארשטאטען.

עס וואלט נאך געווען פערשטענדליך, ווען דאס אנטיילנעהמען פון יודען אין די קאמיסיעס, זאל זיין א פעראורזאכטער, א גזירה, פערקערט דער ציקולאר פון האנדעלס-אינדוסטריע-מיניסטער, זאגט דייטליך, אז די לוסטראציעס דארפען אדורכפיהרען די בעאמטע פון אינדוסטריע-אמט. אין אין א געשפרעך מיט א פערראנטווארטליכען פארשטעהער פון היגען אינדוסטריע-אמט, האט ער ערקלערט, אז דער אמט דארף נישט קיין געהילפען צו די לוסטראציעס.

דער שטאנדפונקט פון דער איצטיגער פערוואלטונג פון דער האנדווערקער-קאמער איז פאר אונז יודען לייזער גאנץ פערשטענדליך, די טאקטיק דערמאנט אין דער מעשה פון יענעם פריץ, וואס האט געהייסען זייבע צוויי יודלעך זיך פרובען די כחות און שלאגען זיך, און וואס איז געווען דער סוף דער פריץ איז געבליבען אין ארדנונג און די יודען זענען געבליבען די געשלאגענע. די זעלבע פאליטיק וויל איינפיהרען די איצטיגע „יודענפריינדליכע״ פערוואלטונג אין דער האנדווערקער-קאמער, זאלען די יודען אליין מיטהעלפען צו שליסען די יודישע ווארשטאטען.

און איצט זאלען זיך פערטראכטען די פארשטעהער פון די יודישע האנדווערקער, וואס זענען דערפאר, אז יודען זאלען אנטיילנעהמען אין די לוסטראציעס-קאמיסיעס. דאס איז א ריין יודישע פראגע. [illegible] דאך, ווי מיר דערוויסען זיך האבען אויך א טייל קריסטליכע צעכען בעשלאסען נישט אנטיילצונעהמען אין די קאמיסיעס, זיי האלטען, אז דאס איז ווייט נישט קיין עטישע ראל און אויך דאס דארפען די יודישע האנדווערקער — פארשטעהער זיך נעהמען אלס ביישפיל.

י. רום.

מעלדונג

קאמוניקאט פון זש. ט. ק.

2 לעקציעס פון דעפ. ה׳ טשאפינסקי אויף אינסטרוקטארען-קורס פאר טוריסטישע ליטער

1) היינט, דאנערשטאג, דעם 14-טען, פינקטליך 8.30 אווענד, א. ד. ט. „די מעטאדיק פון אויספלוגען״.

2) מארגען, פרייטאג, דעם 15-טען, פינקטליך 9 אווענד א. ד. ט. „טוריסטישע שליאכען אין פוילען״. נישט צוגעהעריגע צום קורס, מיטגלידער און געסט, וועלכע ווילען זיך פעראינטערעסירען מיט די זעהר אינטערעסאנטע לעקציעס פון דעם פוילישען טוריסטישען אויטאריטעט, ווערען געבעטען זיך צו פערשרייבען אין סעקרעטאריאט, היינט און מארגען, ביז 15 מינוט פאר דער פארלעזונג. נאכן אנהויב פון די פארלעזונגען, ווערט דער איינגאנג אפגעשלאסען.

איז דעם קונסט-פאטאגראפישען אטעליר

„Polonja״

31 GDANSKA 31

איז איינגעארדענט פאר דער ב. קונדשאפט

א רעקלאמע-חודש

6 פאסטקארטען 6

ברוין מיט א פארטרעט

פון 4 זל. אן

נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!

קומט און איבערצייגט אייך!

„POLONJA״

31 גדאנסקא 31

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעמהט אן אין הוים- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע

נעמט אן פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אווענד.

ראדיא-ווינקעל

די ירידה פון דייטשען ראדיא

צוליב דער ראסיסטישער פערפאלגונג פון די מוזיקער

מיט׳ן מאמענט ווען די היטלעריסטישע מאכט האט פערכאפט דעם דייטשען ראדיא איז באלד געפאלען דער ניווא פון די אוידיציעס, סיי געשפילטע און סיי גערעדטע.

די בעסטע שרייבער און אויטארען, אויב מען האט זיי נאך נישט איינגעזעצט אין תפיסה זענען אנטלאפען פון דייטשלאנד. דער ראדיא איז געווארען אנ׳אויסשליסליכער אינסטרומענט פאר דער היטלעריסטישער פראפאגאנדע.

עס האט זיך גערוכט, אז כאטש דאס געביט פון מוזיק וועט נישט ארונטערפאלען דער היטלעריסטישער צענזור. פאקטיש אבער האט דער דייטשער ראדיא אין די ערשטע צייטען פון היטלעריזם כסדר געשפייזט די ראדיא-הערער מיט מליטערישע מארשען און „הארסט-וועסעל-ליעד״.

שפעטער, ווען עס איז געקומען די „אויסגיבטערונג״ האט מען זיך גענומען בודק זיין די אפשטאמונג פון יעדען מוזיקער און פונם דייטשען ראדיא זענען פערטריבען געווארען אלע יודען און „מארקסיסטען״. פונדעסטוועגען איז אין דייטשען ראדיא נאך דער דאזיגער רייניגונג געבליבען נאך א היפשע צאהל פעהיגע מוזיקער, אבער אויך לגבי זיי האט דער היטלעריסטישער רעזשים אנגעהויבען צו האנדלען מיט דער גאנצער שטרענגקייט. עס איז נאך וועניג געווען, וואס דער דאזיגער מוזיקער איז געווען א הונדערט-פראצענטיגער אריער און אין זיינע אדערן האט נישט געפליסט קיין איין טראפען יודיש בלוט, מען האט נאך בעדארפט אפען צו מאניפעסטירען דעם ענטוזיאזם פאר׳ן רעזשים, וועלכער מוז דעם בירגער אלעם אנדערע פערטרעטען.

צוערשט איז געקומען צו א שארפען קאנפליקט צווישען בעריהמטען דיריגענט פורטווענגלער מיט דער דייטשער קולטור-קאמער, וואס איז די העכסטע אינסטאנץ פון דער היטלער-פארטיי פאר מוזיק-ענינים.

דער חטא פון פורטווענגלער׳ן איז בעשטאנען אין דעם, וואס ער האט נישט נאר פערטיידיגט עטליכע ארטיסטען-יודען פון זיין ארקעסטער, נאר ער האט נאך געהאט די „חוצפה״ צו פערטיידיגען די ווערק פון קאמפאזיטאר הינדעמיט, וועלכען דער „רעזשים״ האט פארגעווארפען, אז ער האט געשאפען א באלשעוויסטישען ציקל און אז ער, דער קאמפאזיטאר האט חתונה געהאט מיט א יודישער פרוי.

פאר דער דאזיגער „חוצפה״ איז פורטווענגלער געצוואונגען געווען זיך אנצוגעבען אין דימיסיע״.

גלייכצייטיג מיט איהם האט זיך אויס סאלידאריטעט אויך אנגעגעבען אין דימיסיע פריץ שטיין, דירעקטאר פון בערלינער קאנסערוואטאריום און הינדעמיט.

עס האבען געקרייזט קלאנגען, אז ביי אזעלכע בעדינגונגען וועט אויך רעזיגנירען פון זיין אמט רישארד שטראוס, דער לעצטער האט אבער באלד געשיקט פון האלאנד, וואו ער האט צייטווייליג פערבראכט, א דעפעשע צום פראפאגאנדע-מיניסטער געבעלס פון פאלגענדען אינהאלט: „איך גראטוליר אייך פון גאנצען הארצען און דריק אייך אויס מיין ענטוזיאסטישע אנערקענונג לכבוד אייער הערליכער רעדע וועגען קולטור. אייער געטרייער און איבערגעגעבענער רישארד שטראוס הייל היטלער!

פראפעסאר עריק קלייבער, וועלכער האט געדארפט אנפיהרען מיט׳ן קאנצערט אין בערלינער פילהארמאניע האט זיך אינם לעצטען מאמענט צוריקגעצויגען און אנגעגעבען אין דימיסיע.

איצט ווען די גרעסטע מוזיקער האבען פערלאזען דייטשלאנד האט דער רעזשים געמוזט איינלאדען דעם דירעקטאר פון דער ווינער אפערע — קלעמענס קראוז, וועלכע איז אויך א היטלעריסט.

א פאקט איז אבער, אז פון די אלע דימיסיעס און רדיפות אויף די יודישע אדער האלב-יודישע מוזיקער, האט דער דייטשער ראדיא שטארק געליטען און זיינע קאנצערטען און אוידיציעס שטעהען אויף א פיל נידריגערען מצב ווי פריהער.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 14-טען פעברואר

6,48 פליטען, 6,52 גימנאסטיק, 7.07 פליטען, 7,25 פליטען, 7,50 רעקלאמע-קאנצערט, 11,57 צייט = סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע, 12,10 פוילישע פאלקס-לידער, 1 ידיעות, 1,10 שול-פריהמארגען, 3,30 עקספארט, 3,35 בערזע, 3.45 מוזיק, 4,55 פראנצויזישע לעקציע, 5 הערשפיל, 5,50 לאדזער פאסט-קעסטעל, 6,05 אוקראינישע לידער, 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6.15 קווארטעט, 7 פליטען, 7,20 פעליעטאן, 7,30 לידער, 7,50 ספארט, 8 קאנצערט, 8,45 ידיעות, 9 קאנקורס פון פוילישען ראדיא, 10,15 רעפעראט, 10,30 רעקלאמע-קאנצערט, 10,45 פליטען, 11 ידיעות, 11,05 טאנץ-מוזיק.

Dr. med.

P. KOTOK

אינערליכע קראנקהייטען

ZEROMSKIEGO 44, telef. 114-25

נעהמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

נעהמט אן אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 טעגליך פון 4–5 נאכמ.

קינא-טעאטער

„MIRAŻ״

11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

היינט פרעמיערע!

פילם, וואס האט בעוואונדערט די וועלט

Markiza Yorisaka

אין די הויפט-ראלען:

Annabella, Charles Boyer, Inkiszyńow.

אויסער׳ן פראגראם: אקטואליטעטען פאראמאונט און P.A.T.

פרייזען פון די פלעצער: III פל. 54 גר., II פל. 85 גר., I פל. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.

דער זאל איז גוט בעהייצט.

„Shirley Temple"

היינט און פאלגענדע טעג!
4-יעהריגע זשעני פון עקראן א. ג.
ריהרענדע דראמע פון דער קליינער Shirley אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע. — אנהויב 4.30 נאכמיטאג, שבת, זונטאג און חגאות — 12.30 בייטאג.
נעקסטער פראגראם: „VERONIKA" מיט Franciszka Gaal

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

ס'איז געפונען געווארען
א דאמען-בייטעל מיט פערשידענע דאקומענטען און א פאס אויפ'ן נאמען גליקא לעווענהאף, רזשגאווסקא 15.
אפצונעהמען געגען אנאנס-קאסטען און סמנים אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.

ס'זענען געפונען געווארן
3 וועקסלען אויף פאלגענדע נעמען:
1) ח. בריקמאן, שרודמיעסקא 68, ביי גינסבערג;
2) ג. פ. ריימאן, גלובנא 63.
3) ס.שימקיעוויטש,דרעווגאווסקא 34
די וועקסלען זענען אפצונעהמען אין אדמ: פון דער צייטונג געגען אנאנס-קאסטן

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

צו אלע מיינע געעהרטע קונדען!
דרוקעריי בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8
איז ערעפענט
אלע-ארט דרוק-ארבייט
ווערט שוין אנגענומען
כריעסטע שריפטען
מאדערנע ארנאמענטען

צוליב'ן קריזיס!
ביליג און גוט! ● רעיעל און פינקטליך!
די בעזואוסטע יודישע בעמישע
וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
מלינארסקא 2, (ביים רוג בושעזשינער)
וואשט כעמיש, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען צו קאנקורענץ-פרייזען
אלערליי דאמען- און מענער-גארדעראבען, אנצוגען, קליידער, מאנטלען, פוטער, ציהט גארדינען אויף רעהמען, פאסאנירט קאפעלושען ווי אויך שטיפע און ווייכע וועש.
ביליגער ווי איבעראל! פון 4 זל. אנ'אנצוג, פון 1,50 זל. א קלייד, פון 75 גר. א סוועטער, פון 1.75 פאסאנירען א קאפעלוש, 50 גר. אנ'אויבערהעמד, 15 גר. א קראגען.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס
עס ווערען געזוכט ארבייטער אויף אידעאל-ווענדער. מעלדען זיך: י. הערשקאוויטש, זאוואדזקא 12 פון 11—12

Agenci do sprzedaży artykułów spożywczo - kolonjalnych poszukiwani. M. Birenbaum, 11. Listopada 49 od 16–19-ej. 0079

ראקאלען
אפצוגעבען א שטוב אלס סובלאקאטאר מיט אלע בעקוועהמליכקייטען. שרודמיעסקא 52, רעכטע אפיציגע, 1-טער שטאק, וו. 18. 6209

Sklep z pokojem i sklep oddzielny do wynajęcia Gdańska № 97, róg Andrzeja. Pośrednicy pożądani. 6205

פערשידענעס
שרייבען שעהן און שנעל לערענט אויס דער בעוו. קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקצ. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אפילו דעם, וואס קאן גארנישט שרייבען אין 20 טעג. די עלטער שפילט נים קיין ראלע. די פרייזען צוגענגליכע. אלעע 1. מאי 4 וו. 21, ביי ליפשיץ.

Magiel do maglowania towaru o 3-ch wałkach, szerokości od 100–150 poszukuję. Oferty sub. „S. M." do admin niniejszego pisma.

Zaginione zostały 2 weksle z wystawienia Fajwel Goldman. 1 weksel na Zł. 40.— pł. 15 3 1935 i jeden weksel na Zł. 20.— pł. 25/3 1935 oraz paszport na imię Kiwa Elbling wraz z książką Kasy Chorych. Weksle zostają unieważnione. Zwrócić do Kiwy Elblinga, Al. I Maja 38. 6202

געזוכערטע פרנסה! עס איז דא איבערצוגעבען פון זאפארט א בופעט אין א טעכטער-שולע. צו ערפאהרען קיליניסקיע 25, וו. 39. 6194

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11, m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40.
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג.
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

GABINET DENTYSTYCZNY
Lek. Dty
A. Struńskiego
פיעטריקאווער 43, טעל. 165-20.
אין טעטיג

Dr. mep.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1[30]—2[30] מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סקווערנא 15

פאר שאכטעל-מאכער, ליניירער, בוכבינדער און דרוקערייען!
רעפעראטורען פון מעסערלעך פערשידענע מאשינען - טיילען און שווייסונגען
פיהרט אויס ביליג
J. REDERŁódź,
11/13 קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH „HIGJENA"
Gdańska 31a, tel. 192-64
עפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזן פאר אונבעמיטעלטע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY
עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמע.
Gdańska 31a, parter, tel. 192-64
עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ-לאמפען אהיים.

פריוואט-קליניק
פון האלז-, נאז- און אויערן-קראנקהייטען
86
Piotrkowska 55
Telefon 174-74
Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

2 צימער און קיך
מיט בעקוועמליכקייטען.
מעגליך הויכער פארטער, עווענטועל ערשטער שטאק, ווערט געזוכט צו דינגען. מעקלערט געווינשען. אפערטען אין אדמיניסטר. אונטער „T"

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4-8 אוונד.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוואכע
פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ
פאר אונבעמיטעלטע - לעטשניצע-פרייזע

מיר פערטיגען אויס
אבציאמארקען
פיר מאנופאקטור, שטרימף
לעדער
טריקאטאזשען און זיידען בראנדזשע
גרויסער אויסוואל און פערטיגע אבציאמארקען פיר שטרימף און מאנופאקטור
געבערצעגטע עטיקעטען
פיר וועש, שאקאלאד, קראוואטען און פערפומעריע בראנזשע
FABRYKA SUKNA BIELSKO · FABRYKA SUKNA EMES BIELSKO · FABRYKA WYR. WEŁNIANY ŁÓDŹ · FABRYKA WYR. SUKIENNYCH EBT TOMASZÓW · FABRYKA GARBARSKA W WARSZAWIE · Czysta Wełna · BIELSKO
WYTWÓRNIA ODBIJANEK i DRUKARNIA **I.M. STRYKOWSKI** PIOTRKOWSKA 35 TEL. 236-25.

POWSZECHNE BIURO OGŁOSZEŃ
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 132
TEL. 673-55 i 267-39
OGŁOSZENIA DO WSZYSTKICH PISM.
KAMPANJE REKLAMOWE.
PROJEKTY, RYSUNKI, KOSZTORYSY

מודעה. ברוך-קראנקע!
ליידענדע אויף פערשידענע רופטורען, פערקרימונגען פון רוקען-ביין, פיס און הויקערס!
א הילף און א רפואה!
ביי ווינקעל, נופעל, בויך און קיסברוכען אויך אין געפעהרליכסטען צושטאנד ביי מענער, פרויען און קינדער. ספעציעלע הילף ביי פרויען, מוטערבריך. מאגען און נירען-ברוך!
ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס און געפאהר! פערנאכלעסיגט נישט און ראטעוועט אייער געזונט כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פארדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-באנדאזשען און גארסעטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא. ד"ר העססינג און לאללאם. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען א מעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
ביים ארמטלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.
דער אמת'ער בעריהמטער אין גאנץ פוילען ספעציאליסט
פון אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אנערקענט
Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אוונט
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען פון געהיילטע רבנים און צדיקים און פון פיל הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען.
געדענקט די אדרעס:
ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.
איינציגער אמת'דיגער היילבאנדאזשען-אינסטיטוט לויט'ן אויסלענדישען מוסטער.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט — פרייטאג און ערב-יו"ט — 24 גר. אין דער וואך שפאלטען
אין טעקסט — 40 . . . . 60 . . . 4
זאפ'ן טעקסט — 12 18
איבער דער טעקסט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט, שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ווערען נישט געדרוקט, ווערען נישט צוריקגעשיקט. פאר'ן אינהאלט און שפראך פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז עפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman